PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKAR
Yıl: 3 SAYI: 108
10 MAYIS 1976 250 Krş.

BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ BİRLEŞİN!

kitle

haftalık sosyalist gazete

BİRLİK DAYANIŞMA MÜCADELE AZMİ İLE DAHA GÜÇLÜ 1 mayıslara DOĞRU

TSİP 'den haberler

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ GENEL YÖNETİM KURULU TOPLANDI

2 Mayıs Pazar günü, gündemindeki konuları görüşmek üzere, TSİP Genel Yönetim Kurulu olağanüstü toplanmıştır.

Özellikle, Birinci Parti Kongresinden bu yana gelişen siyasi durum ve yine kongrede kabul edilen program ile kongre kararlarının son teknik redaksiyonu görüşülmüştür.

TSİP Genel Merkezinden bildirildiğine göre, yeni program doğrultusunda başlayacak olan çalışmaların ilkeleri tesbit edilerek, teşkilat durumu yeniden gözden geçirilmiştir.

Öte yandan, İstanbul il örgütü ve bağlı ilçelerde, yoğun bir şekilde Program ve Kongre kararlarının açıklamaları sürdürülmektedir.

Belli bir düzenlilikte devam eden toplantılar, daha çok sempatizanlara hitap etmekte ve yine onların ilgisini dikkate değer bir şekilde çekmektedir.

2 Mayıs günü Beyoğlu İlçe Merkezinde düzenlenen Kongre kararlarının açıklanması toplantısına Genel Başkan Ahmet Kaçmaz da katılmış ve bir konuşma yapmıştır.

Kaçmaz, Kongre kararlarının bu ölçüde muhtevalı ve perspektifli olarak ele alınmasının Türkiye'de pek yeni olduğunu, bu kararların TSİP'nin bir dahaki Kongreye kadar yürütmek, başarmak zorunda olduğu görevleri ihtiva ettiğini belirtmiştir.

Kararlarda en önemlilerinden sayılması gerekeni, sosyalist hareketin bölünmüşlüğünün dayattığı, BİRLİK konusuna yer verenidir, diyen Kaçmaz, bu konuda TSİP'nin elden geldiğince esnek, sosyalizmin evrensel kurallarında alabildiğine ortodoks davranmaya çaba göstermektedir, demiştir.

Sosyalist hareketin birliğinin sağlanmasında, «ilkelerde savaş, devrimci kardeşlik» ilkesine, birlik ve ayrılık noktalarının altının çizilmesine ve giderek daha çok, birlik noktalarının öne çıkarılıp, çizgilerin netleştirilip, kalınlaştırılmasına içtenlikle çalışılacağını söz lerine ekleyen Genel Başkan Kaçmaz, Kongre Kararlarının diğer bölümlerine açıklayıcı bilgilerle değinerek konuşmasına son verdi.

Daha sonra sorulu - cevaplı bir

TÜRKİYE SOSYALİST İŞÇİ PARTİSİ TRABZON İLİNİN PROTESTO DEMECİ

TSİP Trabzon İl Başkanı Ahmet Uçar, Trabzon Fatih Eğitim Enstitüsünde gelişen olaylarla ilgili olarak basına bir protesto demeci vermiştir.

Bildiri özetle şöyledir:

«Faşist tırmanış bütün hızıyla sürüyor. Burjuvazi, kiralık katilleri, ilerici, yurtsever, demokrat ve sosyalist güçlerin üzerine salmakla, halkımızın gelişen iş-emek-hürriyet, Bağımsızlık - Demokrasi - Sosyalizm mücadelesinin getirileceğini san maktadır. Bu oyunların bir parçası olarak değerlendirdiğimiz, Trabzon Fatih Eğitim Enstitüsü öğrencilerine yapılan faşist baskıları, saldırıları ve yurtsever öğrencilerin tutuklanmasını pro testo ediyoruz.

29 Nisan 1976 günü tutuklanan 9 öğrenci derhal serbest bırakılmalıdır. Ve şu asla unutulmamalıdır: Baskı, zulüm ve sömürü düzeninin faşizm özlemleri kursağında kalacak, halk düşmanları, döktükleri kanda boğulacaktır.»

TSİP ANTALYA İL ÖRGÜTÜNÜN BİLDİRİSİ

HALKIMIZA!

Öyle bir ülkede yaşıyoruz ki, insanlar yarınından güvensiz, bugününden pişman, onurundan yaralı. Ama, yine de umut dolu..

Öyle bir ülkede yaşıyoruz ki, her gün bir meydanda, fabrikada, köyde, okulda insanlar dövülmekte, öldürülmekte. Ama yine de yiğit ve kararlı..

Öyle bir ülkede yaşıyoruz ki, yurtsever, devrimci, ilerici aydınlar, halktan yana sanatçılar zindanları doldurmuş...

Öyle bir ülkede yaşıyoruz ki, yedikleriyle doymayan patronların kanlı gözleri, hâlâ halkımızın güçbelâ alabildiği çayında, şekerinde, gazında, tuzunda, bezinde...

Öyle bir ülkede yaşıyoruz ki, dümeni elinde tutan egemen sınıfların sözcüsü, gerici, halk düşmanı MC, yurdumuzun topraklarını hiç utanmadan sıkılmadan parselleyip - parselleyip satmakta, kiralamakta...

Ve sanıyorlar ki, bu halk, kendisine reva görülen ölümlere, kıyımlara sürgünlere SUSACAK; üzerinde yaşadığı toprakların bütün dünya halklarının baş düşmanı Amerikan Emperyalizmine satılmasına SUSACAK; boğazından geçen her lokmasını zehir edenlere, hattâ onu da vermek istemeyenlere karşı SUSACAK!

HAYIR!...

SUSMAYACAK!.. SUSMAYACAĞIZ!...

İşçi sınıfımız öncülüğündeki BAĞIMSIZLIK ve DEMOKRASİ mücadelemizde gücümüzü yürüyüş te ve miting alanında toplayarak yenilmezliğimizi bir kere daha ispatlayacağız.

Bir kere daha, bütün gücümüzle haykıracağız:

KAHROLSUN FAŞİSTLER!...

KAHROLSUN İŞBİRLİKÇİ, GERİCİ, HALK DÜŞMANI MC!...

YAŞASIN İŞ - EMEK - HÜRRİYET KAVGAMZ!...

YAŞASIN BAĞIMSIZLIK, DEMOKRASİ, SOSYALİZM MÜCADELEMİZ!...

Türkiye Sosyalist İşçi Partisi
Antalya İl Merkezi

BURSA'DA TSİP'LİLER GÖZALTINA ALINDI

Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin 1 Mayıs afişlerini asmak üzere çalışma yapan dört sosyalist Bursa'da göz altına alınmışlardır.

Rıza Şahin, Bayram Aslan, Şükrü Çelikyapı ve Hamit Çaylı beraberce 1 Mayıs afişlerini Bursada asarken polis tarafından karakola götürülerek gözaltına alınmışlardır.

24 saatten fazla gözaltında tutulan TSİP üyeleri Gazetemiz baskıya girerken henüz serbest bırakılmamışlardı.

NAZİLLİ'DE 1 MAYIS AFİŞİ ASAN TSİP'LİLER GÖZALTINA ALINDI

28 Nisan günü Nazilli'de TSİP'in 1 Mayıs afişlerini asan Parti üyeleri, polis-faşist işbirliğiliği ile engellenmek istenmiştir. Polis, afiş asan TSİP'lileri gözaltına almış, ertesi gün ise Mahkemece serbest bırakılmışlardır.

Daha sonra faşistler, ilçede afişleri sökmek için polisin gönüllü gözcülüğünde seferber olmuşlardır.

Gözaltına alınan TSİP üyesi, Sümerbank fabrikasında çalışan işçiler, «kendi kurtuluşumuz yolunda yılmayacak ve sonuna kadar mücadele edeceğiz» demişlerdir.

TSİP GYK ÜYESİ VE ADANA İL BAŞKANI REŞİT SUNA GÖZALTINA ALINDI

1 Mayıs İşçi Günü dolayısıyla yurt düzeyinde çalışmalarını yoğunlaştıran Türkiye Sosyalist İşçi Partisi teşkilâtlarının, bütün baskı ve engellemelere rağmen özellikle afişleme çalışmalarını başarıyla sürdürdükleri öğrenilmiştir.

Nazilli'den sonra Adana'da da afişleme yapan TSİP üyeleri gözaltına alınmışlar, aralarında Genel Yönetim Kurulu üyesi ve Adana İl Başkanı Reşit Suna'nın da bulunduğu partililer karakollarda işkenceye uğratılmışlardır.

Konu ile ilgili olarak TSİP Adana ve Mersin örgütlerinin ortak açıklaması şöyledir:

«1 Mayıs İşçi Günü dolayısıyla, 28 Nisan - 1 Mayıs günlerinde, partimiz üyeleri ve işçiler tarafından ayrı ayrı parti ve DİSK afişleri asıldı, bildiriler dağıtıldı.

Adana, Mersin, Tarsus ve İskenderun'da yürütülen bu kampanya sırasında polis her zaman olduğu gibi anti-demokratik tutumunu sürdürdü ve çok sayıda partililer ve işçiler gözaltına alındı. Mersin'de afiş yapıştıran TSİP Adana İl Başkanı Reşit Suna ile 8 partili ve sempatizan, karakollarda dövüldüler. Çeşitli demokratik eylemlerinden ötürü uzun zamandır fırsat kollayan burjuvazinin kolluk kuvvetleri Reşit Suna üzerinde bütün hınçlarını deneyerek ve dökerek arkadaşımızın yüzünde, elinde ve ayaklarında darbe izleri bırakmışlardır.

Ayrıca bu günün özelliği dolayısıyla karakollarda karargâhlar kurulmuştur. Savcılığın serbest bıraktığı bir kısım arkadaşlar yeniden karakollara götürülmüş, uzun süre bekletilmişlerdir.

Adana'da da çok sayıda işçi ve partili gözaltına alınmış, bugüne kadar yargıç önüne çıkarılmamışlardır.

Tüm bu baskılara rağmen afişleme ve bildiri dağıtımı engellenememiştir.

TSİP Adana ve Mersin İl Teşkilâtı, polisin bu kanunsuz tutum ve davranışlarını protesto ederken, butür baskılardan yılmayacağını, başta işçi sınıfımız ve sömürülen tüm emekçi halkımıza duyurmayı görev bilir.

TSİP Adana ve Mersin İl Teşkilâtları»

DAHA GÜÇLÜ I MAYIS'LARI BEKLEYEN SORUNLAR...

1976'nın 1 Mayıs'ı yüzbinlerin katılışıyla kutlandı. İstanbul'un (bu şüphesiz aynı zamanda Türkiye'nin demekti) gördüğü en büyük miting olduğunda hemen herkes birleşiyor. Bu meselenin sadece *nicel* yanı. Bir de *nitel* yanı var ki, asıl üzerinde durulması gereken nokta orası.

TAKSİM ALANINDAKİ GÖSTERİLERİN İKİ ÖNEMLİ YÖNÜ

Bu 1 Mayıs'ın başta gelen özelliği, *işçi günü* olduğunun dosta düşmana kabul ettirilmesi oldu. Böylece, uzun yıllar süren «Bahar ve Çiçek Bayramı» dönemi, resmen olmasa bile fiilen bitiyor. İşçilerin kırlarda «piknik»le avutulmasına son veriliyordu. Gerçi geçtiğimiz yılda 1 Mayıs'ın gerçek anlamda değerlendirilmesi girişimleri olmuş, ancak sıkıyönetim nedeniyle Türkiye Sosyalist İşçi Partisi'nin düzenleyeceği yürüyüş ve mitinge izin verilmemesi üzerine sadece bir kapalı salon toplantısıyla yetinilmek zorunda kalınmıştı. Böyle olunca da 1 Mayıs'ın işçilerin birlik ve mücadele günü olarak gerçek anlamıyla geniş kitlelere yansıtılıp maledilmesi mümkün olamamıştı. Gene de, geçen yılki girişimlerin bu yılın 1 Mayıs'ına etki yaptığı onu müjdelediği bir gerçekti.

1976, 1 Mayıs'ının bir ikinci önemli özelliği de, «ismiyle müsemma» olması yani etiyle kemiğiyle gerçek bir işçi günü niteliğine bürünmesidir. Şimdiye değin özellikle sosyalist özlü gösteriler, bir-iki istisna dışında genellikle işçilerden çok, sosyalist işçi ve yurtsever aydınlardan rağbet görürlerken, bu 1 Mayıs, sözü edilen aydınların da katıldığı fakat onları ikinci plana iten bir işçi gösterisi olmuştur. Ve en önemlisi, *işçi sınıfı politikası doğrultusunda siyasi* bir gösteri olmuştur.

Bu son yargımızda bir çelişki, bir yanılgı olduğunu ileri sürenler bulunabilir. Bir ekonomik örgütün, bir sendikanın düzenlediği gösteri nasıl olur da siyasi bir nitelik arzedebilir diyenler olabilir. Bu itiraz yerinde değildir.

Bilindiği gibi 1 Mayıs'ın başlangıcında sendikal hareket vardır. Ve bildiğimiz kadarıyla o günlerden bu yana 1 Mayıs'ın bütün dünyada genellikle sendikalar düzenlerler. Ve bütün ülkelerin işçilerinin evrensel birlik ve dayanışma günlerinden biri olan 1 Mayıs aynı zamanda tek tek ülkelerin işçilerinin işçi *hareketinin birliğini* yansıttıkları bir platform olur. Böylece 1 Mayıs hem enternasyonal, hem de ulusal planda eksiksiz bir siyasi muhtevaya kavuşur. Bu yüzdendir ki, 1 Mayıs'larda bir yanda dünya işçi sınıfının evrensel birlik dayanışma ve ortak mücadele sloganları yer alırken, bir yandan da ülke işçi sınıfının ulusal, siyasi görev ve taleplerini ifade eden sloganlar yükseltilir. Kuşkusuz her ülkedeki işçi sınıfı partisinin konumu ve etkinliği, 1 Mayıs'ın siyasi muhtevasını önemli ölçüde belirler. İşçi sınıfı partisinin iktidarda bulunduğu ya da işçi sınıfının kendiliğinden hareketi ile siyasi hareketinin önemli ölçüde bütünleştiği ülkelerde 1 Mayıs'ların siyasi çizgisi işçi sınıfının bilimi, enternasyonalizmi ve politikası yörüngesinde olur. Buna mukabil, işçi partilerinin etkin olmadığı ülkelerde 1 Mayıs'ın siyasi çizginin sağa kayması ihtimali mevcuttur. Ama ne olursa olsun 1 Mayıs'lar kesin olarak siyasi bir nitelik gösterirler.

DİSK'İN 1 MAYIS GÖSTERİLERİ NEDEN BAŞARILIDIR?

Bu genel hatlar içinde değerlendirecek olursak, 1 Mayıs'ın DİSK tarafından düzenlenmesinin geleneğe uygun ve yerinde olduğunu hemen belirtmemiz gerekir. Bunun yanında gene belirtmek gerekir ki, bu 1 Mayıs'ın siyasi çizgisi genel hatlarıyla işçi sınıfı politikası doğrultusunda olmuştur. Oysa yukarda da belirttiğimiz üzere, bizim gibi işçi sınıfının kendiliğinden ve siyasi hareketi hâlâ büyük ölçüde ayrı kanallarda akan bir ülkede, 1 Mayıs'ın siyasi çizgisinin sağa kayması büyük bir ihtimaldir. Oysa bu ihtimal gerçekleşmemiştir. Bize göre bu durumun nedenleri şunlardır:

Bir kere gösteriye büyük ölçüde DİSK'e bağlı fabrikaların ve işyerlerinin işçileri katılmıştır. Şayet TÜRK-İŞ, hem bizzat kendisi, kendi denetimi altındaki işyerleri katılmış olsaydı, aynı politik çizginin hakim kılınması büyük ölçüde imkânsızlaşırdı.

İkinci önemli faktör ise, gösterinin gerek işçilerin, gerekse siyasi ve demokratik kuruluşların, gösterinin yönelmesi muhtemel sosyal demokrasiden fersah fersah ileride olmalarıdır. Bu somut durumun zorlamasıyla, bugüne değin sürekli sosyal demokrasiyi destekleyen DİSK yönetimi, bu 1 Mayıs'ta bir-iki nokta dışında, sosyalist muhtevaya ağırlık vermek zorunda kalmışlardır.

Bu 1 Mayıs'ın sosyalist politik muhtevaya ulaşmasında, diğer sosyalist çizgilerin, özellikle Türkiye Sosyalist İşçi Partisinin sosyalist hareketimizde ısrarlı olduğu biilmsel ve enternasyonal seviyenin, bir üçüncü önemli faktör olduğunu da son olarak belirtelim. Gerçekten, bu somut durumun zorlamasıyla, şimdiye değin DİSK'in izlediği sosyal demokrasinin desteklenmesi politikasında ve DİSK içindeki sosyalist sendikacıların tasfiyesi çabalarında sosyal-demokrat ve onların kuyruğundaki bürokrat sendikacılarla tam bir işbirliği halinde olan bir siyasi çizgi, bu 1 Mayıs'ta genel hatlarıyla doğru bir tavır içinde olmuştur. Bütün bu söylediklerimizden 1 Mayıs yürüyüş ve mitinglerinin dörtdörtlük bir işçi sınıfı palitikası izlediği çıkarılmamalıdır. Burada vurgulamak istediğimiz, sosyal demokrasinin, bir yürüyüş kolunda birkaç kez bağıran «Halkçı Ecevit» sloganı ve bir-iki reformist pankart dışında hemen hiçbir varlığının olmadığıdır. Benzeri şekilde, sapmaların gösteride önemli bir etkinlikleri olmamıştır. Sovyetler Birliğine düşmanlıklarını her vesile ile göstermeyi bir patent amentüsü haline getirmiş olan Maocular, bu konuda en ufak bir slogan girişiminde bile bulunmaya cesaret edememişlerdir. Geçmişte hayatlarını kaybeden küçük-burjuva ihtilalcilerinin önderlerine sahip çıkarak, işçi sınıfı sosyalizmi ile bağdaşmadığı bilimsel teoride, dünya pratiğinde defalarca ispatlanmış bir yolun yolcuları olduklarını inatla vurgulamaya çalışan «sol»-kanat maceracılarının sloganları da kendi içlerinde tecrit olup kalmıştır. Buna karşılık, işçi sınıfı politikasını aksettiren sloganların geçmiş dönemde bir hayli yaygınlaştırılmış olanlarına işçiler tarafından büyük ölçüde sahip çıkılmıştır. Bunun yanı sıra fazla tutmayan sloganlar olduğu gibi, devrimci marşlar işçiler içinde hemen hiç yankılanmamıştır. Bunun böyle olmasında deneysizliğin, bilimsel deyimiyle kendiliğinden hareket ile siyasi hareket arasındaki ilişkinin zayıflığının büyük etkisi vardır. Henüz onbinlerce işçi tek bir ağızdan siyasi taleplerini en gür bir şekilde dile getiremiyor, mücadele azmini tek bir yürek halinde bileyip yüceltemiyorsa, bu olguda sosyalist hareketimizin bölünmüşlüğünün, dağınıklığının ve bunlardan kaynaklanan güçsüzlüğünün büyük rolü vardır demektir. Ama bu 1 Mayıs, bu konuda da bir hayli öğretici olmuştur. Sosyalist hareketin birliğinin maddi temelinin işçi sınıfının bizatihi *maddi varlığı* ve onun bilimsel sonucu olan *birliği* olduğunu göstermiştir. Onbinlerce işçinin maddi varlığı, bir yandan sosyal demokrasiyi ve sapmaları saf dışı kılarken ya da tecrit ederken, öte yandan sosyalistlerin evrensel ve ulusal pekçok sloganda birleşmelerini sağlamıştır. Açıkçası, bu sahifelerde defalarca belirtildiği gibi sosyalist birlik yolunda, birlik ve ayrılık noktalarının altlarının çizilmesi ve bunun fiilen işçi sınıfı çalışmaları içinde ete kemiğe büründürülmesi meselesi somut olarak yaşanmıştır. Bu tutumuyla işçi sınıfı, kısır rekabetlerin kendi gelişim çizgisine ne denli ters düştüğünü ve düşeceğini, özellikle rozet sloganlara hiç yüz vermeyerek gösterdiği gibi, sosyalist hareketin birliğinin yegâne teminatının işçi sınıfının bilimi kılavuzluğunda kendi maddi varlığı olduğunu ispatlamış ve sosyalist hareket ile ekonomik hareketin birliğinin sağlanmasında subjektif şartların elverişliliği açısından nasıl engin bir potansiyel taşıdığını açığa vurmuştur.

DİSK'İN MİSYONU...

Bütün bu gerçekler, DİSK Genel Başkanı'nın mitingte yaptığı konuşmada ileri sürdüğü «...DİSK... bir demokratik sınıf ve kitle örgütü olarak işçi sınıfımızın tek gerçek temsilcisi olmuştur» iddiasını havada bırakmaktadır. Bu iddianın gerçeklerle taban tabana zıt ve asılsız oluğu bizzat yüzbinlerce işçi emekçi ve ilerici tarafından Taksim alanında ispatlanmıştır. Öyle ki, «tek gerçek» örgütün değişmeyen liderini dinlemek için hemen hiçkimseye kendini zorlamamıştır. Bunun böyle olmasında şüphesiz ki DİSK Başkanının, sosyalizm açısından hiç güven vermeyen sınanmış geçmişinin üyük rolü vardır. Ama, DİSK'in politik alternatif olmadığını, olmayacağını pek iyi bilen geniş kitlelerin de böylesi bir iddiayı ve DİSK yönetimini politik olarak ciddiye almayışlarının da önemli payı vardır. Denecektir ki, «sürç-ü lisan olmuş!» Türkler'in kastettiği sendikal örgüttür, yoksa siyasi örgüt değil» (Çünkü partiler de demokratik sınıf ve kitle örgütleridirler). Biz böyle olduğunu hiç sanmıyoruz. Çünkü DİSK yöneticileri sosyalist partilerin hiçbirini tanımadıklarını söyleyerek, bu konuda tavırlarını defalarca göstermişlerdir. Son olarak 1 Mayıs'ı tertiplerken, demokratik kitle örgütleriyle yaptıkları toplantılara partileri çağırmayarak ve bu partilere davetiye dahi göndermezken CHP İstanbul İl Başkanını ve CHP'li Belediye Başkanını baş köşelere oturtarak aynı tutumlarında, yani kendi dışındaki sosyalist çizgileri yok saymakta ısrarlı olduklarını göstermişlerdir.

«Yok, ondan değil, aslında işçi sınıfının siyasi hareketi de DİSK'te temsil edilmektedir. Zaten MC düşürüldüğü takdirde teşkil olunacak hükümette DİSK'in de yer alması önerileri bunu doğrulamaktadır» deniyorsa, bu daha da kötü ve o ölçüde zararlı bir yaklaşımdır. Üstelik DİSK liderinin konuşmasında ileri sürdüğü «DİSK'in sağdan ve soldan alacağı hiçbir ders yoktur» iddiası, bu doğrultudaki yorumu kuvvetlendirir niteliktedir. Bir sendikanın, esas anlamda ekonomik mücadelenin aracı olan bir örgütün «soldan alacağı ders olmadığı» iddiası, aynı zamanda kendisini siyasi örgüt ilan etmesi ya da siyasi mücadeleyi de kendisinin yürüteceği anlamından başka hiçbir yoruma elverişli değildir.

POLİTİK MÜCADELEYİ EKONOMİK ÖRGÜT ÜSTLENEBİLİR Mİ?

Dünyanın hiçbir yerinde ekonomik ve siyasi hareketin aynı çatı altında, hem de ekonomik örgüt çatısı altında bütünleştiği görülmüş şey değildir. Tabii söz konusu olan siyasi hareket, «gerçek» bir işçi sınıfı çizgisi ise! Yoksa, hem bilim, hem de devrimci pratik tarafından kesin

—»

Antalya Miting ve Yürüyüşünde Hayat Pahalılığı, Faşist Baskılar-Saldırılar, Emperyalizm Protesto Edildi!

24 Nisan Cumartesi günü, Antalya'da bulunan sekiz devrimci - ilerici kuruluş tarafından düzenlenen miting ve yürüyüş başarılı bir şekilde sona erdi.

Hemen belirtmeliyiz ki, Antalya'da ilk kez bu kadar geniş bir birlik sağlanıyor ve ilk kez — bir-iki «sol» çocukluğun dışında — böylesine programlı ve disiplinli bir kitle hareketi örgütleniyordu.

TÖB - DER, TÜM - DER, TÜS - DER, Elektrik Mühendisleri Odası, Mimar Mühendis Odaları, TGMT, ANT - GÖR ve GENÇ-BİR'in birlikte düzenledikleri miting ve yürüyüşe Türkiye Sosyalist İşçi Partisi Antalya İl Örgütü de aktif bir şekilde katıldı. TSİP Antalya İl Örgütü yayınladığı bir bildiri ile, yürüyüş ve mitinge aktif olarak katılacaklarını açıklayarak, halkımızın bağımsızlık ve demokrasi mücadelesinde yerini aldı.

Yürüyüşün yapıldığı güzergâh boyunca toplanan emekçiler, tekrarlanan sloganlara katıldılar ve miting alanına kadar yürüyerek sofralarına bıçak atan parababalarını, canlarına kasteden faşistleri, ülkelerinin bağımsızlığını ayaklar altına alan Milliyetçi Cephe iktidarını lânetlediler.

Gerici ve halk düşmanı çevreler, böylesine gür sesten şaşkına döndüler. Çünkü onlar, Antalya'da, seçim heyecanıyla toplanan kalabalıklara alışıktılar. Burjuva politikacılarının yutturmacalarını dinlemeye gelen ve kendilerine göre «sürü» olan insan kalabalığına alışıktılar. Oysa, miting alanında binlerce, emekçi, seçim için değil, kendisini bir güç gördüğü için toplanmıştı. Tüm düşmanlarına, parababalarına, satılık katillere, Amerikan uşaklarına sonuna kadar karşı koyacak olanın yalnızca kendileri olabileceği bilincine varmışlardı. Bu yüzden tek yumruk, tek ses olarak haykırıyorlardı: «İŞ - EKMEK - HÜRRİYET - FAŞİZME NİHAYET / FAŞİZME GEÇİT YOK!»

Miting ve yürüyüş öncesi demokratik kuruluşların yayınladıkları ortak bildiri şöyledir:

HALKIMIZA

Bugün ülkemizde emeği ile geçinen herkes gittikçe ağırlaşan geçim sıkıntısı ve hayat pahalılığı altında inim inim inlemektedir.

Hergün yiyecek aş, hergün çalışacak iş derdi, hepimizi canından bezdirdi. En zorunlu yiyecekler bile ateş pahası...

Hepimiz içerde ve dışarda el kapılarına kul edildik. Yurdumuz hapisaneye, sınırlarımız hapisane duvarına döndü. Bu duvar açılıverirse, yurttaşlarımız geçim uğruna canını dışarı atacak.

Kısaca GEÇİM TAŞIN BAŞINDA, EKMEK ASLANIN AĞZINDA.

Ülkemiz bu durumda iken yöneticilerin kulakları sağır, gözleri kapalı. Onların en büyük dertleri kendi aralarındaki koltuk kapışmaları... Dizi, dizi kuyruklar, hastane kapılarında hasta kalabalıkları, iğne atsan yere düşmez. İş kurumlarının önünde yığınla işsiz ordusu.

NEDEN BÜTÜN BUNLAR?

Çünkü topraklarımız, madenlerimiz, haşhaşımız, emeğimiz yerli yabancı para babalarına peşkeş çekiliyor.

Buna karşı çıkanların önüne hep faşist baskılar, adam öldürmeler, saldırmalar, öğretmen, sağlıkçı, memur, öğrenci, işçi kıyımları, «BALYOZ» lar, sıkıyönetimler, darağaçları kondu. Ama bütün bunlar yaraya tuz, yangına körük, olabilir. Bizler halktan kişileriz. HALKIZ! KITLIKLARDAN KIRANLARDAN GELDİK, İplerle işkencelerle, öldürülmelerle de bitip tükenmeyiz. Bıçak kemiğe iyice dayandı, hergün devrimci kanı akıtılmakta. Halkın kurtuluşu yolunda yiğitçe savaşan gençlerimiz kurşunlanmakta, öldürülmekte, toptan katledilmektedirler.

BU BÖYLE SÜRÜP GİTMEZ...

Bunun böyle sürüp gitmesini istemeyen herkesin bu gidişe karşı mücadele vermesi bir görevdir.

BU GİDİŞ;

Tüm çalışanların toplu sözleşmeli - Grevli sendikal hak almasında: Köyden fabrikaya çarşıdan gecekonduya kadar herkesin örgütlenmesiyle düşünceyi yasaklayan Faşist kökenli 141-142. maddelerin kaldırılmasıyla günden güne yoğunlaşan faşist saldırıların, katliamların önlenmesiyle; ve... tüm ilerici unsurların Bağımsızlık ve Demokrasi mücadelesine katılmasıyla durdurulabilir...

KAHROLSUN FAŞİZM VE EMPERYALİZM,

YAŞASIN TÜM DEMOKRATİK GÜÇLERLE EYLEM BİRLİĞİ

TÖB - DER. TÜS - DER. ANT - GÖR. E.M.O. TÜM - DER. T.M.G.T. GENÇ - BİR M.M.O.

bir şekilde yenilgiye uğratılıp mahkum edilmiş olan *ekonomizm* için, pekâlâ mümkündür ekonomik örgüt ile siyasi mücadele vermek!

Ve Türkiye'de ekonomik örgüt ile iktidar mücadelesi, siyasi mücadele yürütüleceğine aklı yatacak, değil kadro elemanı, sempatizan sıradan bir yurttaş dahi bulmanın mümkün olacağına inanmıyoruz.

«Şartlar böylesini elveriyor!» Mazeretleri asla geçerli değildir- Bugün sadece İspanya'da olup bitenlerden genel hatlarıyla haberdar olan bir sosyalizm sempatizanı bile güler geçer böylesi iddialara.

BİR-KAÇ AYRINTI

Yeri gelmişken detay da olsa bir-iki noktaya değinmek yararlı olacak. Birincisi gerek yürüyüşlerde, gerek miting sırasında gösteriyi düzenleyenler, herhangi bir vesile ile dahi olsa sosyalizm kelimesini ağızlarına almadılar. (DİSK Başkanının konuşmasında geçen ilgili kelimeler konumuz dışındadır. Biz burada Türkiye açısından sosyalizmi kastediyoruz.) 1 Mayıs gibi özellikle bir işçi gününde sosyalizm kelimesinin sansür edilmesi, onun yerine ikame edilmeye çalışılan «sosyal ilerleme» sloganı (1) pek ön plana çıkarılmasa da sağ bir tutumu ifade eder.

Bir ikinci önemli detay ise kürsüden «Kahrolsun Türk-İş» sloganı atılmasıdır. Türk-İş yöneticileri ne kadar gerici de olsa, Türk-İş ne ölçüde sağ bir politika izlese de, böylesi bir slogan atılması zararlıdır, bilime aykırıdır. Türk-İş bugün Türkiye'nin en büyük konfederasyonudur. Bir işçi meslek örgütüdür. Ve işçilerin birliği ilkesi, sosyalistlerin böyle bir slogan tekrarlamasını kesin olarak yasaklar. Türk-İş, sosyalistlerin içinde ciddi bir şekilde çalışma yürütmeleri gereken bir işçi örgütüdür. Nasıl ki, «Kahrolsun Amerika» sloganı Amerikan halkını da içerdiği için yanlışsa, bunun yerine «Kahrolsun Amerikan Emperyalizmi» doğruysa, «Kahrolsun Türk-İş» demek, tüm örgüt olarak yüzbinlerce işçinin tabanını oluşturduğu bir kenfederasyona kahrolsun demek, sarı yöneticilerle tabanı aynı kefeye koyan bir dikkatsizliktir...

Sonuç olarak, nice yıllardan sonra kutladığımız 1976 1 Mayıs'ını (2), tüm eksiklik ve aksaklıklarına rağmen, bütün coşkusu, getirdiği birlik ve dayanışma ruhu ve bilediği mücadele azmiyle **birlikte, Türkiye işçi sınıfı hareketinde işçi sınıfına** yaraşır ihtişamda önemli bir aşama olarak değerlendiriyoruz. Bu konuda olanca imkanlarını kullanarak gereken titizliği gösteren ve iyi bir çalışma yapan DİSK'in gayretlerini olumlu karşılıyor ve işçi sınıfının en ileri kitlesini harekete geçirmekte gerçekten söz sahibi olduğu bir kez daha ispatlanan DİSK'in yeniden sosyal demokrasinin kuyruğunda rehavete çekilmeyerek, bundan böyle de faşizme geçit verilmemesi ve MC'nin iktidardan düşürülmesi için bütün imkanlarını seferber etmesini, kendi dışındaki diğer devrimci demokrat güçler tarafından — bunlar siyasi örgütler, sosyalist partiler olsalar dahi — yapılacak girişimlerde olumlu tavır almasını diliyoruz.

---

(1) Bu slogan ile ilgili olarak KİTLE'nin 79. sayısında bir yazı yayınlanmıştı. Enternasyonal nitelik taşıyan bu sloganın Türkiye sınıf mücadelesinin yerli sloganı yapılmasının «kapitalist olmayan yol» anlamında kullanılmasının neden doğru olmayacağına ve ulusal planda reformist muhtevaya işaret edeceğine dikkati çekmiştik. Şimdi bu sloganın gittikçe bu yanıltıcı muhtevada kullanıldığını ve «bu rozet slogancılığının» zararlara yol açmakta olduğunu görüyoruz. Önümüzdeki sayılarda bu konuda gerekli açıklamalar getiren yazılar yayınlanacaktır.

(2) Geçen sayımızda, 1 Mayıs'ın özünde bayram olmadığı, bu açıdan bayram denmesinin yanlış olduğunu ihtiva eden bir yazı yayınlanmıştı. O yazımız, anlatmak istediği 1 Mayıs'ın gerçekte işçi sınıfının evrensel, birlik, dayanışma ve mücadele günü olduğu, noktasından bütünüyle doğrudur. Ancak aynı yazıdan, 1 Mayıs'a «bayram» denmesinin yanlış olacağı gibi, bir anlam çıkmaktadır. Bu sekter bir vurgulamadır. İşçi sınıfı bayramlarında da birliği ve mücadele azmini vurgular. Bu açıdan 1 Mayıs'ın «bayram» olarak adlandırılmasında bir sakınca yoktur.

DİKTATÖRLÜK ÇİZMESİ ALTINDA URUGUAY

Uruguaylı Gazeteci Ricardo Saxlund (New Times'dan)

1973 yılında gerçekleştirilen bir askeri darbe ile Uruguay'da tekelci burjuvazinin en gerici kesiminin, latifunda'cıların (büyük toprak sahipleri) kanlı diktatörlüğü; faşizm ülkeyi pençesi altına almıştı.

Üç milyon nüfuslu bir ülke olan Uruguay'da şu anda 50.000 kişi hapishanelerde bulunuyor.

1975 yılının ekim ayında diktatörlük rejimi, Uruguay halkı ve onun öncüleri üzerindeki baskı ve zulmünü bir kat daha arttırdı. Geçen Ocak ayında, aralarında gizli çalışan Komünist Partisinin militanları, bilim adamları, sendikacılar, gençlik örgütlerinin yöneticileri ve çok sayıda öğretmen bulunan 300 kişi daha tutuklandı.

Diktatörlük, anayasa hak ve özgürlüklerden kırıntı olarak ne kalmışsa onları da ortadan kaldırdı. Kitaplar, filmler yakıldı, yayınevleri, kültür kurumları, sendikalar ve çeşitli kitle örgütleri kapatıldı. Katolik kilisesi bile marksist olmakla suçlandı.

Uruguay'ın günden güne kötüleşen ekonomik durumu ve kitlelerin faşizme karşı yükselen direnci, egemen sınıfların daha da koyu bir faşizme yönelmelerine sebep oluyordu.

Uruguay'ın ekonomisi günbegün daha da vahimleşiyordu. Hayat pahalılığı 1974'te %107, 1975'de %70 artış gösterdi. Gerçek ücretler de 1968'e kıyasla %50 düştü. Emperyalistlerden alınan borçlar hergün artıyor. Bütçenin %54'ü Uruguay halkının faşizme karşı direncini kırmak için harcanıyor. Ülkenin altın rezervleri satılmış ve ipotekli.

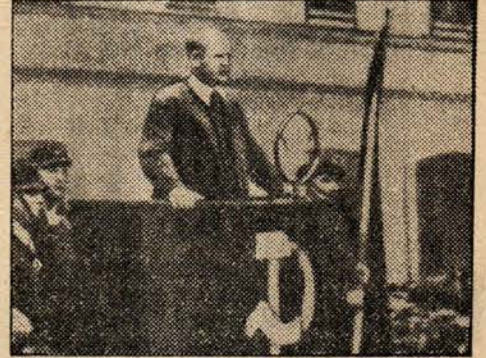
Emekçiler sefalet içinde. İşsizlik had safhada. Küçük ve orta çaptaki çiftlikler iflasa sürüklendi. Şehirlerdeki küçük ve orta işletmeler de birer birer kapanıyor. Gerçek ücretlerin düşmesiyle iç talep azaldığından ticaret de yavaşlamış durumda. Daha önce millileştirilmiş ve halka ait arazilerin satımı ve yabancı yatırımları çekmek için bunlara büyük imtiyazlar tanınması da bunlara eklenince Uruguay'ın satışa çıkarılmış olduğu rahatça söylenebilir.

Uruguay işçi sınıfının ve emekçi halkının faşizme karşı mücadelesi ise sürüyor. Daha 1973 darbesinden hemen sonra Uruguay işçi sınıfı 15 gün süren bir genel grevle faşizme karşı ilk direnişini gerçekleştirmişti. Geçen Eylül ayında 70.000 işçi sendikaların yasaklanması ve artan baskılara karşı ayaklandı. Çeşitli işyerlerinde grev ler patlak verdi. Bunu Üniversitelerdeki öğrenci direnişleri takip etti. Protesto hareketleri kiliseyi bile etkiledi. Piskoposların vaazları bile dikkatle izleniyor polisler tarafından. Faşist yöneticiler, kilisenin Komünist Parti liderlerinden Jose Luis Massera'nın serbest bırakılması talebini öfkeyle karşıladılar.

Faşistler kültür ve bilime el attıklarından, bu alanlarda da büyük gerilemeler kaydedildi. Sanata karşı (Devamı 10. Sayfada)

ERNST THAELMAN ANILDI

Thaelman 9 Nisan 1932'de Leipzig'de yapılan bir anti-faşist mitinginde konuşurken

16 Nisan'da Demokratik Alman Cumhuriyetinde, Alman işçi hareketinin ve Komünist Partisinin liderlerinden, emekçi halkın mutluluğu için ömrünce mücadele etmiş ve Buchenwald Nazi toplama kampında 18 Ağustos 1944'te öldürülmüş olan Ernst Thaelman, 90. ncı doğum yıldönümü münasebetiyle anıldı.

Ernst Thaelman Hamburg'lu bir dok işçisiydi. Genç yaşta devrimci mücadeleye atılmış ve 1923'teki Hamburg işçi ayaklanmasının lideri olmuştu. Alman Komünist Partisi'ne giren ve onun lideri olan Thaelman, Almanya'nın faşizmin pençesine düşmesinden sonra 7 Şubat 1933'te Partinin gizli olarak yapılan Merkez Komitesi toplantısında Hitler hükümetinin analizini yapmış, bu hükümetin parlamenter yollarla düşürülebileceği umudunu taşıyanları uyarmış ve halkın devrimci mücadelesinin bu hükümeti devirmek için tek yol olduğunu söylemişti. Alman Proletaryasının en acil görevinin faşizme karşı bir birleşik cephe kurmak olduğunu söyleyen Thaelman «Hitler demek Savaş demektir» demişti.

Bu Thaelman'ın katıldığı son Merkez Komitesi toplantısıydı.

27 Şubat 1933'te faşistler Alman Parlamento binası Reichstag'ı kundakladılar ve bunu komünistlerin yaptığını ileri sürdüler. Aynı gece 10.000 komünist tutuklandı, toplama kamplarına gönderildi ve işkenceden geçirildi. Bu teröre rağmen 5 Mart'ta yapılan parlamento seçimlerinde Komünist Parti 4.8 milyon oy alarak 81 sandalye kazandı.

3 Mart 1933'te Thaelman tutuklandı. Thaelman onbir yılı aşkın bir süre faşist zindanlarında yiğit bir mücadele verdi. Onun diğer mahkumların direncini arttırdığını gören faşistler Bautzen'deki hapishaneye nakletmekte ve hücreye atmakta buldular çareyi. Bu da kâfi gelmedi. Thaelman'ı öldürdüler. Ve onun 28 Ağustos'ta, yani öldürdükleri günden 10 gün sonra yapılan bir hava hücumu sırasında müttefiklerin attığı bir bombayla öldüğünü ilan ettiler.

(Devamı 10. Sayfada)

KISA... KISA... KISA... KISA. KISA...

GİNE - BİSSAU

Son Portekiz askeri 19 Ekim 1974'te terketmişti Gine - Bissau'yu. Böylece 16 ncı yüzyılda Portekizli sömürgecilerin istilâsına uğrayan bu topraklarda uzun bir kurtuluş mücadelesinden sonra bağımsız bir devlet doğuyordu.

Mücadelesi tüm Portekiz sömürgelerindeki kurtuluş savaşçılarına ışık tutan Gine ve Cape Verde'nin Bağımsızlığı için Afrika Partisi'nin Kurucusu Amilcar Cabral'ın ülkesi, onun 20 Temmuz 1973 te öldürülmesinden 15 ay sonra sömürgeciliğin pençesinden kurtuluyordu.

Şimdi Amilcar Cabral'ın bir kardeşi Devlet Konseyi Başkanı; Luiz de Almeida Cabral. Diğer kardeşi Vasco Cabral ise ekonomi ve plânlama komiseri.

Ülkeyi 85 kişilik Yüksek Devrim Konseyi yönetiyor. Bu konseyin seçtiği 24 kişilik Devrimci İcra Komitesi de hükümet fonksiyonlarını görüyor.

Gine - Bissau kurtuluş mücadelesi verilirken kurulan sosyalist ülkelerle dostluk ilişkilerini ve anti - emperyalist politikasını titizlikle koruyor. Angola'ya yardım götüren Küba uçakları bu ülkenin havaalanlarında ikmal yapıyor.

Gine - Bissau halkı şimdi azgelişmişliği yenmek yolunda yeni bir savaşı sürdürüyor. Ve bu savaşında da sosyalist ülkelerin yardım larını yanında buluyor.

MOĞOLİSTAN HALK CUMHURİYETİ

Haziran ortalarında yapılacak olan Mogolistan Halkının Devrimci Partisi'nin 17. Kongresine sunulmak üzere parti Merkez Komitesinin kongreye sunacağı 1976 - 1980 6 ncı beş yıllık plân dökümanları açıklandı.

6 ncı Beş Yıllık Plân'a göre, plân dönemi içinde sınaî üretimin %60 - 65, tarımsal üretimin ise % 26 - 30 oranında arttırılması hedefleniyor. Gayri safi üretimin % 40 - 44, Millî Gelirin ise %37 - 41 oranında arttırılmasını hedefleyen 6. Beş Yıllık Plân'da emekçi halkın gerçek gelirlerinin %18 oranda arttırılması öngörülüyor. Plân hedefleri arasında sosyal yardım ödemelerinin arttırılması ve konut yapımının hızlandırılması da var.

Merkez Komitesi, bu plân uygulanmasıyla Moğolistan'ın bir endüstriyel tarım ülkesi haline geçeceğini vurguluyor.

ŞİLİ KOMÜNİST PARTİSİ'NİN BİLDİRİSİ

Kanun dışı ilân edilmiş olan Şili Komünist Partisi faşistler tarafından tam bir çöküntüye uğratılan Şili'deki durumu tahlil eden bir bildiri yayınlamıştır. Bildiride «Politik görüşlerine ve dini inançlarına bakılmadan tüm Şili'li yurtseverlerin en önemli görevi faşist rejim tarafından ayaklar altına alınan Şili Halkının ve ülkenin onurunun, hak ve özgürlüklerinin tekrar kazanılmasına çaba harcamaktır.» denmektedir. Bildiri'de faşist cunta'nın emekci halkın ve tüm ulusun ortak, birleştirilmiş eylemi ile yıkabileceği kaydedilmekte ve ancak böyle bir birliğin ülkeyi ilerleme, barış, demokrasi ve sosyalizm yoluna tekrar sokabileceği belirtilmektedir. Şili Komünist Partisi bildirisinde halkın acil istekleri olarak, sıkıyönetimin kaldırılması ve tüm siyasi tutukluların serbest bırakılması gösterilmektedir.

KOLOMBİYA

18 Nisan'da yapılacak belediye seçimleriyle ilgili olarak Kolombiya hükümeti 12 - 26 Nisan arasında tüm gösteri ve mitingleri yasakladı. Kara kuvvetleri kumandanı General Camacho göstericilere karşı silâh kullanılacağını ilân etti. Ülkede teyakkuz durumu ilân edildi ve üniversiteler askeri birliklerin işgali altına alınarak tatil edildi.

Kolombiya Komünist Partisi ve diğer ilerici kuruluşlar bu tedbirlerin sol partiler tarafından yapılması plânlanan miting ve gösterileri önlemek için alındığını belirttiler. Komünist Parti Merkez Komitesi yayınladığı bir bildiri ile generallerin kararlarını protesto etti ve onların «Kolombiya'yı Şili veya Uruguay'a benzetmek» istediklerini ilân ederek kitleleri «despotizme karşı kararlı bir mücadeleye» çağırdı.

TİP VE ENTERNASYONALİZM II

BUGÜNKÜ TİP'in eski TİP'in mirası ve yıkıntıları üzerine kurulduğunu, geçmişine övünçle ve özeleştirisiz sahip çıktığını ve gerçekten de geçmiş TİP'in 1970'ler ortası koşullarda, sınıf mücadelesinin bugünkü gelişkinlik düzeyindeki devamı olduğunu söylemiştik. Bilimsel sosyalizmin pek çok konusunda olduğu gibi, enternasyonalizm konusunda da TİP kendi özgeçmişinin geleneğini taşır.

ESKİ TİP'İN MİLLİYETÇİLİK ANLAYIŞI

TİP'in 1964 İzmir Kongresinde kabul edilen, Aybarizmin damgasını taşıyan ve bazı ileri kararların alındığı 1970 Dördüncü Büyük Kongresinde de değiştirilmeyen eski TİP programında şu satırlar bulunmaktaydı :

«**V. Milliyetçilik**

Türk milliyetçiliği, yüzyıllardır bir yarı sömürge olarak yaşamış halkımızın yabancı boyunduruğuna, sömürgeciliğine ve sömürücülüğe karşı tepkisinin ideolojik plânda ifadesidir.

Kişiliğini Kurtuluş Savaşı'nda bulmuş olan Türk milliyetçiliği, halkçılıktan ayrı düşünülemez. Türk Devletine yurttaşlık bağı ile bağlı olan her kes Türk'tür. Türk milliyetçiliği, ulusun bütün fertlerini kaderde, kıvançta ve tasada ortak, bölünmez bir bütün sayar; milletimizi, dünya milletleri ailesinin eşit haklara sahip, kişiliği olan bir üyesi olarak, bilimde, teknikte, kültürde, ekonomide ve toplum hayatının her alanında daima yüceltmeyi amaç bilir. Türk milliyetçiliği, başka milletleri aşağı gören, ırkçı, saldırgan ve sömürücü bir ideoloji asla değildir. Batıda sömürgeci ve saldırgan çevreler, milliyetçiliği, dış sömürücülüğün elinde saldırgan ve başka milletleri küçük gören bir ideoloji haline getirmişlerdir. Türk milliyetçiliği, milletlerin özgürlük ve kardeşçe dayanışma içinde yaşamaları esasını benimsediği için insancıldır. Türk milliyetçiliği, ırkçılık ve ona bağlanan bütün gerici, tutucu görüş ve sonuçları kesinlikle reddeder. Türkiye Cumhuriyetine yurttaşlık bağı ile bağlı herkesi Türk sayar ve yurttaşlar arasında din, dil, ırk, mezhep ayırımı ve eşitsizlik gözetmez.»

Gene aynı programın Dış Politika ve Milli Savunma başlıklı bölümünde de, TİP'in dış politikasını *«Yurt ve dünya sorunlarını Türk işçi sınıfı ve emekçi halkımız açısından değerlendirdiği»* ve dış politikasının *«yüzde yüz milli,* bağımsız ve barışçı» olduğu yazılıdır.

Bugünkü TİP'in kullanmağa devam ettiği «askeri bloklar» kavramının kökeni, eski TİP programında ve anlayışında yatmaktadır. İkinci Dünya savaşından sonra «dünyanın biribirine düşman iki askeri bloka ayrıldığını» söyleyen program, ABD'nin Türkiye'nin bu stratejik konumundan yararlanmak için Türkiye'yi kapitalist devletler blokunun küçük bir müttefiği olmağa sevkettiğini belirterek, altı çizili bir vurgulama ile şu husus belirtiyordu :

«(Türkiye İşçi Partisi) ...... *Barışı tehdit eden ve bir nükleer savaş tehlikesi yaratan askeri blokların ve yabancı ülkelerdeki üslerin tasfiyesi için hiç bir gayreti esirgemez.*»

ASKERİ BLOKLAR YANILGISI

GENE, daha önce de belirttiğimiz gibi, eski TİP yöneticileri tarafından uzun yıllar NATO'dan çıkma gerekçesi olarak «sosyalist blok ile emperyalist blok arasında bir savaş tehlikesi başgösterirse, sosyalist blokun NATO üyesi olan ve ABD üsleri taşıyan Türkiye'yi ilk hedef alacağını, bu nedenle ülkemizi böyle bir tehlikeden korumak için NATO'dan çıkmak gerektiği» söylenir, halkımıza da bu ajitasyon yapılırdı. Bu yaklaşım tarzı, gerçekte burjuvazinin anti-sovyet propagandalarına boyun eğen ve dolaylı yoldan bu propagandayı sözde burjuvaziye karşı kullanıp, NATO'dan çıkmak için gerekçe yapan, emperyalist blokun saldırgan karakteriyle, sosyalist blokun barışçı karakterini asla kavrayamayan bir yaklaşımdı. Bu yaklaşım emperyalist blokun askeri davranışlarının istilâcı ve savaşçı, sosyalist sistemin askeri davranışlarının ise savunmacı ve barışçı olduğunu, dünya politikasındaki bu bilimsel ve somut gerçeği önemsemeyen, iki ayrı sistemin iki ayrı sınıfsal yapısını ve bundan kaynaklanan dış politikalarını aynı kaba koyarak «iki düşman blokun dünya barışını tehdit ettiğini» öne süren ve bugünkü Maocuların «süper devletler» anlayışını, Maocular gibi karşı devrimci tarzda değil, fakat küçük burjuva sol-kanat milliyetçileri, Kemalistler, radikaller, liberaller gibi anti-emperyalist motif taşıyarak benimseyen bir yaklaşımdı.

İşte Türkiye'nin NATO'ya üye olmasını sosyalist blokun ilk askeri hedeflerinden biri olması şeklinde yorumlayan, aslında işin özünü, yani Türkiye'nin sosyalist bloka ve Orta Doğu halklarına karşı ABD'nin bir saldırı karakolu durumunda tutulduğunu söylemeyen bu anlayış kaçınılmaz olarak üstü kapalı da olsa sosyalist sistemi düşman etmek zorunda kalmaktaydı. Programda ikili ant laşmalar, NATO ve CENTO gibi ittifaklar kastedilerek —askeri bloklar paragrafından sonra— şöyle denilmekteydi : «Anavatan topraklarının ilk hedef teşkil etmesini veya geçici bir süre için de olsa, topraklarımızın düşman kuvvetlerine bırakılmasını ön gören ittifaklara Türkiye İşçi Partisi kesinlikle karşıdır.»

TİP yöneticilerinin o zamanki demeçlerini, Meclis konuşmalarını bilenler çok iyi hatırlarlar ki, burada Türkiye'nin sosyalist sisteme ilk hedef olacağı, NATO plânlarına göre böyle bir savaş durumunda Türkiye topraklarının ABD tarafından sosyalist sisteme bırakılacağı, Türkiye'nin bu anlamda emperyalizmin bir tampon devleti olduğu söylenirdi. Böylece yukarıdaki paragrafta *düşman* diye sözü geçen şey sosyalist sistemden başkası değildi.

Eski programın bitiş cümlesi ise şöyleydi : *«Türkiye İşçi Partisi, Milletle omuz omuza savaşan şanlı Türk Silâhlı Kuvvetlerinin, en modern silâhlarla donatılmış bile olsa anayurdu istilâya teşebbüs edecek saldırgan düşman kuvvetlerini her zaman ezeceğine inanır.»*

Bu görüşler dış politikada bir sol kanat milliyetçiliğini, içte (sınıflararası plânda) ise reformizmi ve sınıf uzlaşmasını temsil eden Aybarizmin bizce yadırganmayan görüşleridir.

Bugünkü TİP yönetimi ise 1968 güzünden itibaren Aybar'a karşı muhalefet yapmış ve o tarihten sonra bir sol kanat oluşturmuştur. Bu nedenle bugünkü TİP yönetimini geçmişte uzun yıllar Aybar'la olan uyumlu «teşriki mesailerine» rağmen ayrı mülâhaza etmek gerekir ve gerçekten de Aybar'ın ilerisinde bir çizgiyi oluşturmaktadır.

Fakat eski TİP'de enternasyonalizm dışı tutum ve küçük burjuva milliyetçiliği sadece Aybar'dan ibaret değildi. Bugünkü TİP Genel Başkanı ve eski TİP'in önemli birkaç yöneticisinden biri olan, üstelik uzun yıllar partinin dış politika uzmanlığını ve sözcülüğünü yapan Behice Boran'ın da enternasyonalist görüşlerle donanmış olduğunu iddia etmek güçtür.

ENTERNASYONALİZME İNANÇSIZLIK

BUGÜNKÜ TİP'in egemen ideolojisindeki milliyetçi tortuları ve enternasyonalizme olan inançsızlığı, veya en iyimser deyimle, enternasyonalizm konusunda iğretiliğini daha iyi görebilmek için Boran'ın 1968'de yazdığı ve 1970'de ikinci baskısı yapılan kitabındaki *«Milletlerarası İşçi Sınıfı Hareketi»* adlı bölümden karakteristik düşünceleri birlikte okumak bize yeterli bir fikir verebilecektir : (Türkiye ve Sosyalizm Sorunları, Behice Boran, Gün Yayınları, 1968, sf. 87 - 135)

Boran' bu bölümde, işçi sınıfı biliminde enternasyonalizmin nasıl ele alındığını özetledikten sonra şöyle demektedir :

«İşçi sınıfı hareketinin enternasyonal niteliği üzerindeki düşünce yürütülen muhakeme, özet olarak budur ve kendi sınırları içinde doğrudur, ama *kendi sınırları içinde.* Bu sınırların ötesinde dikkate alınması gereken başka faktörler yok mudur? Ve başka faktörler hesaba katılınca işçi sınıfının enternasyonal niteliğinin yukarıdaki şekilde tanımlanması ve tesbiti ne derece geçerlidir?» (sf. 88)

Böylece bilimsel sosyalizmdeki enternasyonalizm kavramı «tarihi veya coğrafi» *sınırlar* içine alınarak, daha ilk yaklaşımda enternasyonalizme göl ge düşürülmektedir.

Dünya işçi sınıfı hareketinde enternasyonal bütünlük olmadığını söyleyen yazar, şunları ekliyor:

«19. Yüzyılda *enternasyonalist* niteliği özellikle belirterek ortaya konan ve tâ ilk baştan bu düzeyde örgütlenme ile birlikte başlatılan sosyalist hareket, niçin yüzyıldan fazla bir zaman geçtiği halde hâlâ dünya çapında bütünleşmemiş, hep bölünme ve parçalanma eğilimi göstermiştir ve bugün de göstermektedir?»

«Hakim burjuvazinin işçi sınıfı üzerindeki ve içindeki etkileri, çeşitli ülkelerin işçi sınıfı üzerinde yaptığı baskılar, kullandığı zor tedbirleri, üstyapıdan gelen etki ve müdahaleler, sendika ve politik parti hareketlerinde yönetici kadroların işledikleri hatalar, sosyalizmden sapmalar, hatta ihanetler, oportünizm, revizyonizm, sekterlik, doğmacılık ve «kişilere tapma», yapılan izahlarda belli başlı nedenlerdir. Bütün bunlar kanaatimizce doğrudur, ama yine *kendi sınırları içinde* doğrudur. İşçi sınıfı hareketinin ikili, ekonomik ve politik cephesinde meydana gelen bölünmelerin izahı yolunda ileri sürülen bu nedenlerin de daha derinde yatan bir nedeni ya da nedenleri olmalıdır ve vardır.»

ÖLÇÜT GELİŞMİŞLİK Mİ SINIFSALLIK MI?

BU durumun izahı için çeşitli görüşler ileri süren Behice Boran'ın şu sözleri de dikkati çekmektedir :

«Sermaye - emekgücü zıtlığı - temel zıtlıklar, çünkü bugün dünyada görülen iki çeşit zıtlık ve mücadele de bu temelden doğmaktadır. Bir yanda kapitalist ve sosyalist dünya sistemleri zıtlığı ve çatışması, öte yandan gelişmiş kapitalist - emperyalist ve azgelişmiş ülkeler zıtlığı ve çatışması vardır. Bugün görünüşte en şiddetli ve mücadeleli çatışma bu sonuncu alanda, emperyalist - azgelişmiş ülkeler ilişkilerinde yeralmakta ve azgelişmiş toplumlar, çeşitli derece ve şekillerde politik - ekonomik bağımsızlık mücadelesi vermektedirler. İhtilâlci devrimci hareketler de bu «azgelişmiş» kategorisindeki bazı ülkelerde yeralmaktadır. Ama bu durum, kanaatimce, kapitalist - sosyalist dünya sistem leri zıtlığı ve çatışmasının ve genel sermaye - emekgücü çatışmasının daha az önemli olduğu anlamına gelmez.» (sf. 98) ...... Bunlardan hangisinin daha önemli, temel zıtlık ve çatışma olduğu bugün teorik alanda ve somut olarak da Sovyetlerle Çin arasında tartışma konusu olmaktadır... Sermaye emekgücü zıtlığı ve çatışmasının dünyada bugün aldığı bu iki belirtiden hangisinin daha önemli ve temel olduğu sorusu fikrimce biraz akademik bir sorudur... (sf. 101)

«Görülüyor ki, sermaye - emekgücü temel çelişkisinin bugün dünyada yarattığı (1) kapitalist dünya sistemi - sosyalist dünya sistemi zıtlığı ve çelişkisi ile (2) gelişmiş kapitalist ülkeler ve azgelişmiş ülkeler zıtlığı ve çelişkisi, üçüncü kademede gelişmiş, sanayileşmiş sosyalist ülkelerle azgelişmiş veya gelişmekteolan (sosyalist

yola girmiş olsun olmasın) ülkeler arasında çelişkiye, görüş ayrılıklarına yol açmaktadır.»

Dikkat edilecek olursa, Behice Boran sözkonusu kitabında, dünyadaki çelişkileri sıralamasına, gelişmiş sosyalist ülkelerle, sosyalist yola girmiş olsun olmasın azgelişmiş veya gelişmekte olan ülkeler arasında bir çelişkinin varlığını da eklemiştir. İşçi sınıfı bilimine ve gerçekliğe tamamen aykırı bu görüşler, ülkelerde hangi sınıfların iktidarda olduğunu dikkate almadan, meseleye «küçük devlet - büyük devlet ilişkisi tarzında» bakan bir anlayışı yansıtmaktadır.

Sınıfsallığın ve sınıf mücadelesinin iyice gözardı edilerek, konuya milliyetçi açıdan ve sınıflar değil ülkeler açısından bakan yaklaşım, bunu izleyen paragrafta kendisini iyice açığa vurmaktadır:

«Batıda 19 cu yüzyılda başlayan işçi sınıfının politik hareketinin 20 nci yüzyılın ilk çeyreğinden sonra ikiye bölünmesinin temelinde batı kapi talizminin yapısından gelen nedenler yattığı gibi, son yıllarda komünist blok içinde meydana gelen ayrılıkların temelinde de yine sosyal yapı ve bu yapının gelişme safhası ayrılıkları yatmaktadır. Sovyetler Birliği ve onun etrafında kümelenen Doğu Avrupa ülkeleri ile Fransız, İtalyan ve Avrupa Komünist Partilerinin ülkeleri hep sanayileşmiş, aralarında derece farkı bulunsa da hep kalkınmış toplumlardır. Hiçbiri «azgelişmiş ülkeler» kategorisinde değildir. Çin ve onun görüşlerine eğilimli ülkeler veya hem Sovyetler Birliği, hem de Çin'den farklı görüşler savunan öbür ülkeler partileri ise hep «azgelişmiş» kategorisinde veya azgelişmiş bir durumdan hareketle sanayileşme yolunda olan toplumlardır.» (sf. 107)

Önce bu tesbitin ne kadar yanlış ve bu satırları yazıldığı sırada TİP'in önde gelen üç yöneticisinden birisi ve Dış Politika uzmanı olan Boran'ın dünya gelişimlerinden ne kadar habersiz olduğu bir gerçektir. 1960 Uluslararası Toplantısında Çin sorunu varolduğu halde dünya işçi sınıfı par tilerinin bir ikisi hariç tamamı, dünya sosyalist sistemini desteklemişler ve 1960 Deklerasyonu «günümüzün faktörleri uluslararası işçi sınıfı ve onun baş ürünü dünya sosyalist sistemidir» diyerek dünya sosyalist sistemi nin öncülüğünü, tâyin edici rolünü belirtmişlerdir. (Barış, Demokrasi ve Sosyalizm Mücadelesi, Moskova, 1961, sf. 44)

Gene Boranın sözkonusu kitabının yayınlanmasından bir yıl sonra, ikinci baskısının yapılmasından ise bir yıl önce yapılan 1969 toplantısına 75 ülkenin komünist veya işçi partileri katılmışlardı. Çağrıldığı halde gelmeyen iki parti sadece Çin ve Arnavutluk partileriydi, Küba Komünist Partisi ile İsveç Sol Komünist Partisi ise gözlemci olarak toplantıda bulunmuşlardı. Bu partilerin imzaladıkları belgede ise şu satırlar yeralmaktaydı: «Emperyalizm ne kaybettiği inisiyatifi yeniden kazanabilir, ne de dünya gelişimini tersine çevirebilir. İnsanlığın gelişiminin ana doğrultusu dünya sosyalist sistemi, uluslararası işçi sınıfı hareketi ve tüm devrimci güçler tarafından belirlenmektedir.» (Komünist ve İşçi Partileri Uluslararası Toplantısı, Moskova 1969, sf. 13) Sözkonusu toplantı dünya sosyalist sisteminin tâyin edici fonksiyonunu vurgulamış ve dünyada anti-emperyalist mücadelenin yükselmesi için sosyalist sistem ile işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluşçu güçler arasındaki ittifakın güçlenmesinin hayati öne mine değinmişti. (a.g.e. sf. 30)

Dolayısiyle Behice Boran'ın o zamanki tesbitleri gerçeklikten uzaktı. Sözkonusu paragrafta bu tesbit yanlışlığından da önemli olan hata bizce şudur: enternasyonalizmi «kendi sınırları içinde» kaydıyla kabul eden, yani aslında peşinen reddeden Boran, dünya sosyalist hareketi içindeki ayrılıkları sınıflar plânında değil, ülkeler ve uluslar plânında almaktadır. Nitekim sadece azgelişmiş ülkelerin partilerini sosyalist sistemin yanında olmadığını söyleyen bir yanlış tesbitle yetinmiyor, Sovyetler Birliğinin yanında sadece Fransa, İtalya ve diğer Batı Avrupa (gelişmiş kapitalist ülke partilerinin) varolduğunu bu nun nedeninin hem sosyalist ülkelerin hem de Batı Avrupa ülkelerinin sanayi ve gelişkinlik bakımından gelişmiş ülkeler olduğunu ileri sürüyor. Yani bir yandan işçi sınıfının iktidarda olduğu gelişmiş ve sanayileşmiş SSCB ve Doğu Avrupa sosyalist ülkeleri ve onların partileri var, bunların yanında ise, gelişmiş kapitalist ülkelerin işçi sınıfı partileri var, bunun dışında henüz gelişmemiş sosyalist ülkeler (Çin vb..) ya da henüz bur juvazinin iktidarda olduğu azgelişmiş ülkelerin işçi sınıfı partileri var.. Dikkat edilecek olursa, burada alınan temel kriter ülkelerin gelişmişlik derecesidir... Yani sınıfsal karakter esas alınmamakta, ülkeler ve uluslar esas kriter alınmaktadır. Bu nedenledir ki, Fransız burjuvazisinin düşmanı olan işçi sınıfının partisi —salt kendisi kalkınmış bir ülkenin partisi olduğu için— gene kalkınmış bir sosyalist ülkenin —iktidardaki işçi sınıfı partisinin— yanında saf tutuyor.. Buna karşılık henüz gelişmekte olan, ye terince gelişmemiş olan bir sosyalist ülkenin iktidardaki partisi Sovyetler Birliği'nin yanında saf tutmuyor ve aynı zamanda henüz işçi sınıfının iktidarda olmadığı emperyalizme bağım lı veya bağımsız, fakat temel karakteri «azgelişmişlik» olan küçük ülkele rin muhalefetteki işçi sınıfı partileri de sırf kendi ülkeleri gelişmemiş, sosyalist sistem ise gelişmiş olduğu için onun yanında yeralmıyorlar. Böylece dünya devrimci hareketinin, dünya sosyalist hareketinin sınıfsal karakteri gözönüne alınmıyor, ülkeler büyüklük, küçüklük, gelişmişlik gelişmemişlik derecelerine göre tasnif ediliyor ve enternasyonalizm, dünya işçi sınıfı açısından değil, tek tek uluslar açısından ele alınıyor. Böylece yazar «sosyal yapı» derken, biricik Marksist sos yal yapı kriteri olan sınıfsal tahlili ve yapıyı değil, ekonomik gelişkinlik düzeyini alarak, gelişmiş bir sosyalist ülkenin iktidar partisinin yanında gelişmiş ülkenin muhalefetteki işçi sınıfı partisini koyuyor, gelişmemiş ülkelerin işçi sınıfı partilerini ise ister iktidarda ister muhalefette olsunlar, bu bütünlüğün dışında görüyor, böylece sosyal yapı açısından ele aldığı kriter, sınıfsal yapı değil, gelişmişlik düzeyi oluyor.

SINIFLARI DEĞİL MİLLETLERİ TEMEL ALMAK

NİTEKİM bunu izleyen paragrafta, Behice Boran esas mantığını açıklıyor :

«İşçi sınıfının kendi politik hareketini yüzyıldır tam bir birliğe kavuşturamamasının yeni ayırım ve bölünmelerin belirmesinin sosyal yapı ile ilgili bir başka nedeni *milliyet faktörüdür.* Yukarıda işçi sınıfı enternasyonalizminin dayandırıldığı gerekçeyi özetlemiştik. Bu gerekçe sadece ve sadece işçi sınıfının sınıf karakteri üzerinde duruyor. Oysa somut olarak tek bir «milletlerarası işçi sınıfı hareketi» yoktur. Somutta her ülkenin bir işçi sınıfı vardır. Milliyet farkları konusunda yürütülen muhakeme ise şudur : temel olgu milletlerarası işçi sınıfı hareketidir, ama bu hareket «milli çerçeveler» içinde yürür; işçi sınıfının milli ve milletlerarası çıkarları arasında ancak geçici ve «suni» zıtlıklar olabilir; somut toplumlardaki işçi sınıfı hareketleri tek ve bütün olan işçi sınıfı hareketinin bölümleri ve kollarıdır.» (sf. 107-108)

Behice Boran son cümlede özetlediği ve bilimsel sosyalizmin şaşmaz ve hiç bir şekilde inkâr edilmez gerçekliği olan bu enternasyonalist görüşe karşı çıkarak sözlerine şöyle devam etmektedir :

«Oysa bugün dünyada temel toplum birimleri, belirli sınırlar içindeki toprak parçaları üzerinde bağımsız devletler olarak örgütlenmiş millet topluluklarıdır. Bunlar, ayrı birer bütün teşkil edecek şekilde, şekillenmiş milli ekonomiler üzerinde kurulu toplum yapılarıdır. Her ülkenin işçi sınıfı kendi toplumuna organik bağlarla bağlıdır, o toplumun fonksiyonel bir birimidir. Bütün işçiler sermayenin sömürmesine karşıdır ve amacı ondan kurtulmaktır, doğru. Ama bu ortak çıkar ve amaç bütün dünya işçileri arasında doğrudan doğruya kendiliğinden bir bağ, bir birlik kurmuyor, işçi sınıflarını somut yaşantılarda temasa getirmiyor, bir araya toplamıyor. Her işçi sınıfı belirli derecelerde bilinçlenmiş ve örgütlenmiş olarak kendi sermayeci sınıfının sömürüsüne karşı, mevcut somut şartlar altında, mücadele veriyor. Her ülkenin işçi sınıfının kaderi doğrudan doğruya kendi milli ekonomisinin kaderine bağlı kalıyor herşeyden önce...» (108) Bu gerekçeleri öne süren Behice Boran, şüphesiz ki uluslararası ilişkilerin milli ekonomiler üzerinde büyük etkisinin olduğunu ama bunun «milletlerarası işçi sınıfı» kavramını somutlamağa yetmediğini, bu kavramın dünya işçilerinin ortak niteliğinden yola çıkarak tümevarım yoluyla elde edilmiş bir soyut kavram olduğunu belirterek şunları söylüyor :

«Bu açıklamanın bize getirdiği sonuç şudur : «Milletlerarası işçi sınıfı»nı somut temel olgu olarak, veri (denné) olarak kabul etmek ve her ülke işçi sınıfı hareketini bunun bir bölümü, kolu saymak gerçek durumun doğru bir formülleştirilmesi değildir. Buna bağlı olarak, her ülkenin işçi sınıfının milli veya özel çıkarları ile milletlerarası işçi sınıfının çıkarları arasındaki zıtlıklar, çelişkiler «sun'i» dir, «geçici»dir görüşü de uzun bir zaman açısından yanlış değilse bile, ya şayan kuşaklar ve yakın gelecek açısından geçerli değildir. Bugün bu görüşle hareket etmek başarısız sonuçlar verir, milletlerarası işçi sınıfı hareketini açmazlarla karşı karşıya getirir. Nitekim böyle de olmuştur.

İŞÇİ SINIFININ ULUSAL ÇIKARLARINA METAFİZİK YAKLAŞIM

HER ülkenin işçi sınıfının durumu ve geleceği ilk elden ve dolaysız kendi ekonomisinin durumuna ve geleceğine bağlı olduğu ve bu milli ekonomileri, dayandıkları üretim ilişkileri, sistemlerini, işçi sınıfı lehine değiştirmek uzun vadeli, zor, çetin bir iş olduğu için işçi sınıfının milli, mahalli çıkarları ile milletlerarası çıkarları arasında çelişki yoktur veya varsa da sun'idir demek, gerçekleri küçümsemek ve bunun sonucunda da geçerli, başarılı bir politika izleyememek olur. Milletlerarası işçi sınıfı hareketinin yüzyıldır umulan birliğe, dayanışmaya kavuşamamasının yeni yeni ayrılıkların belirmesinin diğer nedenleri arasında temel bir neden de bu yukarıdanberi eleştirmeye çalıştığımız, konunun yanlış kavranışı, meselenin yanlış konuşudur.» (sf. 109-110)

Behice Boran burada sadece bugünkü işçi sınıfı partilerinin enternasyonalist politikasını geçersiz görmekle yetinmiyor, bizzat öğretinin ku rucuları Marx, Engels ve Lenin'in enternasyonalist ilkelerini, çabalarını, yani bilmin ta kendisini reddedip, «geçersizliğini» izah ediyor.

Ülkelerin birer milli ve iktisadi bütün olduğundan yola çıkan ve işçilerin milli çıkarlarını öne çıkarmağa uğraşan görüş, II. Enternasyonal partilerinin Birinci Emperyalist Savaş öncesinde ve sırasında öne sürülmüştü. Bu partiler de Lenin'e, enternasyonalistlere, yani işçi sınıfı sosyalistlerine karşı benzer görüşler savunuyorlardı. Sınıfsallığı değil, ulusallığı ön plâna alması, bilimsel sosyalizmin değil, İkinci Enternasyonalizmin görü şüdür. Hele hele, günümüzde sermaye nin bu denli uluslararası karakter ta şıdığı çağda, işçi sınıfının ve tüm dün ya halklarının çıkar ortaklığı giderek daha da büyük bir anlam kazanırken, her ülkede işçi sınıfının «ulusal» çıkarlarını, uluslararası çıkarların üstüne çıkarmak, enternasyonalizmi ise bir ütopya ve fantazi, ya da bir dogmatizm olarak görmek, yani doğrudan doğruya bilimi inkâr etmek, o ülke işçi sınıfını dünya işçi sınıfından koparmak değil, aynı zamanda kendi iktidar mücadelesinde burjuvaziye ve emperyalizme karşı yenik düşürmek ve uzlaşmaya sevketmek demektir.

Behice Boran ayrı ayrı ülkelerin işçileri arasında çelişki olabileceğini ve bunun da öne sürüldüğü gibi pek geçici olmadığını örneklerle kanıtlamak için, metropol ülkelerde işçi sınıfının, o ülkeye bağımlı ülkelerdeki kurtuluş hareketlerini hiç destekleme diklerini veya çok az desteklediklerini

———»

söylüyor. Batılı kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfının kendi çıkarlarını gözeterek o ulusal kurtuluş hareketlerini desteklemediklerini ileri süren yazar, bunun objektif nedeninin batılı ülkelerde sosyalist devrimin objektif şartlarının oluşmadığını söyleyerek şöyle devam ediyor : «Batılı burjuvazinin işçi sınıfına tavizler vererek onu azçok tatmin çizgisinde tutabilmesinin bir nedeni de azgelişmiş ülkeleri sömürmesidir. Azgelişmiş ülkeler politik bağımsızlıktan sonra kalkınmayı gerçekleştirip ekonomik bağımsızlığı da başardıkları zaman, batılı ülkeler zor luklarla karşılaşacak, sarsılacak, o ülkelerinin işçi sınıflarının hayat standardı tehlikeye düşecek, işsizlik âfeti başkaldıracaktır. Bunun sonucu sosyalist bir devrim ve batılı işçi sınıflarının tüm sömürüden kurtuluşu olabilir ama bu gerçekleşmeden bir bü yük sarsıntı, bir büyük sıkıntı devresi geçirilecektir. Batılı işçi sınıfları bu rizikoyu göze almamıştır, almamaktadır.» (sf. 111)

Bu görüşler Avrupalı ve yerli «sol» revizyonistlerin sadece batılı işçi sınıfı partilerini değil, aynı zamanda işçi sınıfını da «revizyonist» ilân eden görüşlerini anımsatmaktadır. Birincisi, tesbit doğru değildir. İşçi sınıfı partileri, kendi ülkelerinde egemen burjuvazinin sömürgeci siyasetine ve onlara karşı verilen kurtuluş hareketlerine daima sahip çıkmışlar ve onları desteklemişlerdir. Şayet işçi sınıfının sübjektif örgütlenme dü zeyinin gelişmediği, bilinçlenmenin yükselmediği bazı metropol ülkelerinde, işçiler bilinçsizlik nedeniyle böyle bir destekte bulunmamış olabilir. Ama enternasyonalizm herşeyden önce işçi sınıfının öncü örgütleri olan dünya işçi sınıfı partilerinde somutlanır ve işçi sınıfı enternasyonalizmi dediğimiz zaman herşeyden önce işçi sınıfı politik hareketinin uluslararası birliğini ve dayanışmasını anlarız. Fransız işçi sınıfı Cezayir Kurtuluş Savaşını, Vietnam Kurtuluş hareketini desteklemedi mi? Belçika işçi sınıfının öncü örgütü, Kongo'da Lumumba'yı desteklemedi mi? İsrail Komünist Partisi Filistin halkının kurtuluş mücadelesini desteklemiyor mu? Türkiye'nin ulusal kurtuluş savaşında Yu nan Komünistleri Türkiye halkını des teklemediler mi, Ordu'da savaş aleyhtarı ve Türk Kurtuluş Hareketi taraf tarı propaganda ve ajitasyon yapmadılar mı? Bunun daha da sayısız örneklerini gösterebiliriz.. Ve bu örneklerin en canlısı, en somutu Portekiz Komünist Partisi'nin, Mozambik, Angola, Gine Bissau ve diğer sömürgelerdeki kurtuluş hareketlerini, en elverişsiz şartlarda, kopkoyu bir faşizm ve illegalite şartları altında bile her bakımdan, aynı zamanda oralara pek çok savaşçı göndererek bile desteklediğidir. Behice Boran'ın tesbitleri ger çeklikten uzaktır, kişisel bir varsayıma ve sübjektiviteye dayanmaktadır.

ULUSAL VE ULUSLARARASI ÇIKARLAR VE PARÇA - BÜTÜN DİYALEKTİĞİ

Bu mantıkla hareket etmek, işçi sınıfını ve işçileri suçlayan bir anlayışa bizi götürür. Böyle bir anlayış, İkinci Enternasyonal partilerinin sosyal şoven siyasetlerini ve kendi finans kapitallerinin öncülüğünde işçileri savaşa sevkedip biribirlerine kırdıtma politikalarını meşru görmeyi, çünkü işçilerin enternasyonalist olmadıklarını, çünkü enternasyonalizmin şimdilik ayağı yerebasmayan bir ütopyadan ibaret olduğunu kabullenmemizi ve işçi sınıfının ulusal çıkarla rını ön plâna çıkararak, bilimsiz davranmamızı, ulusal ve uluslararası çıkarların mutlaka bir bütün olduğu, arasındaki ilişkilerin ise ancak parça - bütün çıkarlarından ibaret olabileceği gerçeğini reddetmeye götürür. Bu durum zamanla bizi, sosyal şoven bir siyasete kadar düşürebilir. İşçi sınıfının ulusal ve ululasarası çıkarlarını daha önce de söylediğimiz gibi Leninist parça - bütün çıkarları açısından ele almak, bütünün çıkarlarının ön plânda olduğunu görmek, eğer parçanın çıkarları geçici bir konumda bütünün çıkarları ile çelişiyorsa, bu takdirde parçanın reddedilmesi yo lundaki Leninist ilkeyi kabul etmek şarttır. Ve bizzat bu konuda enternasyonalizmin somutlanması böylesi kritik bir noktada bütünün çıkarlarının korunması, kollanması için, o bütün içindeki parçaların, tek tek, bütününün çıkarlarının yüksekliği ve bi rincilliği gereğini çok iyi kavramış ve özümlemiş olmaları, yani gerçek enternasyonalist olmaları gerekir. Şayet parçanın bütünle çeliştiği bir durumda, parçayı oluşturan öğe, enternasyonalist değilse, reddedilmeyi kabul etmeyecektir. Ve parçanın reddedilme mesi ise bütünün çıkarlarını etkileyecek, eninde sonunda gene o bütünün bir parçası olan zarar görecektir. Parçanın geçici çıkarlarının bütüne feda edilebileceği gerçeği, genellikle ender durumlarda ortaya çıkan, fakat ortaya çıktığı zaman, tereddütsüz uygulanması gereken bir enternasyonalist prensiptir. Parça - bütün ilişkilerinin iyi kavranması enternasyonalizm konusunda büyük önem taşır. Bu enternasyonalizmin somutlanması ise bütün ülkelerin işçi sınıfı partilerinde, öncü müfrezelerinde somutlanan birlik ve dayanışma, sürekli ilişkidir.

SOSYALİST SİSTEMİN DOLAYLI REDDİ

Behice Boran enternasyonalizm dışı görüşlerden yola çıktığı için yanlış tahlil ve sonuçlara varmaktadır. Böylece yaptığı izahlar da metafizik kalmaktadır. Bu tutum doğrudan doğruya Marx, Engels, Lenin'le çelişmek noktasına kadar gelmekte, kaçınılmaz olarak teoriye yeni «katkılar» veya teoriyi «revize» etme özlemlerini, çabalarını da beraberinde taşımakta ve teorik sapmadan yola çıkıp, pratikte sosyalist sistemi bilimsel olarak kavrayamamağa kadar gelmektedir. Şöyle ki:

«Buraya kadar söylediklerimizi özetlersek, bir yandan kapitalist sistemin ömrü, süresi, değişen şartlara intibak kabiliyeti, ve gelişmeleri konusunda yapılan yanlış tahminler (Marx -Engels-Lenin kastediliyor) ve bunların batılı işçi sınıfları üzerindeki etkilerinin yanlış ve eksik değerlendirilmesi, öte yandan millî toplumların dünyada temel birimler olduğu gerçeğine gereken önem ve ağırlığın verilmemesi dünya işçi sınıfı hareketinin sendikal ve politik alanlarda bölünmesinin temel nedenleridir. Bu bölünüşün, izahında ileri sürülegelen diğer nedenler, bu bölümün başında da belirttiğimiz gibi, doğru ve geçerli olmakla birlikte ikinci derece nedenlerdir.

Sonra bu ikinci kategorideki nedenler arasında, Avrupadaki birtakım sosyalist, sosyal demokrat partilerin sosyalizmden uzaklaşması, burjuva partileri haline gelmesi olayının yanısıra, komünist partilerin tutumunu da koymak ve eleştirmek gerekir. Bu sonuncular işçi hareketinin birliğini savunmuşlar, bu yönde girişimler yapmışlardır. Ama bir ülkede sosyalizmin kurulması ve kapitalist dünyada sosyalist düzenin biricik kalesi veya köprübaşı olarak bütün öbür ülkeler partilerinin o ülkeyi destekleme politikası ve bu politikanın uygulama şekli olarak Sovyetler Birliği Komünist Partisinin «liderliği» (aslında yönetimi) altında öbür ülkeler partilerinin sıkı bir disiplin içinde örgütlenmesi, komünist partilerini kendi toplumlarından az çok kopmuş, kendi toplumlarına yabancılaşmış hale getirmiştir. Millî ekonomiler temel birimler olmakta devam ettiği için Sovyetler Birliği açısından izlenmesi gerekli görülen politika ile komünist partilerin kendi ülkelerinin şartları açısından izlemeleri gereken politika zaman zaman biribiriyle çelişir durumlara düşmüştür. Böyle durumlarda hep, sosyalizmin kapitalist dünya sisteminde ilk açtığı gediği güçlendirmek, milletlerarası hareketi zayıflatmamak maksadıyla komünist partileri Sovyetlerin politik çizgisine adım uydurmaları, o ülkelerin kamuoylarında Komünist partilerine karşı şüphe uyandırmış, ve burjuvazinin, Komünistlerin Rus ajanı; vatan haini oldukları yollu propagandalarını kolaylaştırmıştır.

Dünyada ilk defa bir ülkede bir sosyalist düzen uygulamasına geçilmişse, bu teşebbüsün başarılı olması dünya sosyalist hareketi açısından önemlidir; bir toplum düzeni olarak uygulanabilir, geçerli ve başarılı olduğunun ilk ispatı olacaktır çünkü bu. Ama öbür ülkelerin işçi sınıfı hareketleri, tek taraflı olarak o ülkenin politikası gereklerine bağlanırsa, o tek ülkenin desteklenmesi politikası ön plana alınır, öbür ülkelerin kendi işçi sınıfları için yarattığı sorunlar ve bunlar açısından izlenmesi gerekli politika arka plana itilirse, çelişkiler belirirse, bu, dünya sosyalist hareketini zayıflatır ve dolayısıyle o tek ülkede elde edilen başarının da etkisini azaltır. Dünya sosyalist hareketini güçlendirmek için tek sosyalist ülkeyi desteklemek, onun etrafında sıkı örgütler, tek merkezden yürütülen yekpare bir hareket yaratmak ve yürütmek politikası, bir süre güçlü ve başarılı olsa da, uzun vadede geri tepen bir silah haline gelir ve gelmiştir...» (sf. 118-119)

TEK ÜLKEDE SOSYALİZM TEZİNİN İNKÂRI

Görüldüğü gibi Behice Boran, Lenin'in koyduğu Tek Ülkede Sosyalizm tezine ve bu tezin gereği olarak Komintern partilerinin bu paraleldeki ortak ilkelerini «geri tepen bir silah» olarak görmekte ve bunu, dünya sosyalist hareketinin bir «başarısızlık» nedeni olarak almaktadır. Bu sözler ne zaman söylenmektedir? 1920'lerde, 1930'larda Troçkistlerin propagandası zamanında mı? Hayır! Tek ülkede sosyalizm tezine dayalı politikanın sonucu olarak Alman emperyalizmi 22 milyon Sovyet emekçisinin hayatına malolmak pahasına yıkıldıktan, ve dünyanın tek sosyalist ülkesi ve anayurdu, hem de dünya genel devrimci hareketinin uzun sürecek bir felaketten, büyük bedeller pahasına kurtardıktan, tek ülkede sosyalizm, dünya sosyalist sistemine dönüştükten ve sosyalist sistemin ana ekseni olan Sovyetler Birliği, yirmi yıl içinde, emperyalizmin teknolojik, askerî, nükleer gücünü aştıktan, emperyalizmin üstünlüğünü geride bırakan bir güç yarattıktan sonra söylenmektedir. Nitekim sosyalist sistemin bu üstün başarısı sayesinde dünya barışı gelişmekte, detant politikası emperyalizme dayatılmakta ve hem dünya sosyalist hareketi için, hem de ulusal kurtuluş savaşları için daha elverişli bir ortam yaratılmaktadır. Öte yandan kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketlerinin güçlenmesinin de kolaylaştırıldığı bir dönemde, Lenin tarafından «tek ülkede sosyalizm» politikasının ve sıkı bir şekilde örgütlenen Üçüncü Enternasyonal'in, kısa vadeli başarılar kazandığını, fakat uzun vadede dünya sosyalist hareketini zayıflattığını söylemektedir Boran!

Behice Boran bu görüşlerini, o yıllarda sosyalist ülkeler arasındaki belirli ayrılıklardan, özellikle Çin-Sov yet ayrılığından etkilenerek yazmışa benzemektedir. Yukarıya aktardığımız yanlış gözlemler, tahliller, gerçekte bilimsizlikten kaynaklanan ve toplumsal olayları bilim anahtarıyla yorumlayıp, günübirlik politikalar çizen ve bu günübirlik, ilkesiz, bilimsiz politikalara uysun diye teoriyi revize etmeğe kalkışan, bilimsel teorinin en vazgeçilmez unsurlarını, örneğin enternasyonalizmin veya dünya sosyalist sisteminin bütünlüğünün, belirleyiciliğini reddetmeğe çabalayan tutumlara veya teorik «gerekçelere» kadar gitmektedir. Bundan 8 veya 6 yıl önce yayınlanan ve günün şartlarının bilim dışı tahlillerine dayanan, bilime gölge düşürmeğe çalışan satırlar, aradan 6-8 yıl gibi kısa bir zaman geçtikten sonra, ne denli anlamsız ve yanlış oldukları bizzat dünya pratiğindeki kanıtlarla ispatlanmaktadır, tekzib edilmektedir.

Eski TİP'in sol kanadını temsil eden ama buna rağmen enternasyonalizme aykırı görüşler ileri süren bir anlayışın izleri aslında bugünkü TİP' de sürmektedir. Belki bu kadar geri ve sağ düzeylerde olmasa bile, TİP'in enternasyonalizmden uzaklaşan eklektik görüşlerine temel teşkil etmektedirler.

Bu nedenle sadece enternasyonalizm konusunda ele aldığımız sözkonusu kitabın ilgili bölümünün sosyalist ülkeler arası ilişkilere ve bilahare Çekoslovakya olaylarına nasıl baktığını irdelemeğe gelecek hafta devam edeceğiz.

DEMOKRASİYE KARŞI HAZIRLANAN TUZAK

Süleyman Demirel'in sözümona «Üniversitelerde okuma özgürlüğünü teminat altına almanın çarelerini aramak» için üniversite rektörleriyle yapmakta olduğu görüşmelerden ne beklediği açıkça ortaya çıkmıştır. Aynı zamanda bir kere daha açıklığa kavuşan bir başka nokta da, üniversite rektörlerini telâşa düşüren üniversite ve öğrenci «olayları» nın kimler tarafından hangi amaçla yaratıldığıdır. Bu bakımdan S. Demirel'in üniversitelerde «sükûnu iade» için almayı düşündüğü tedbirlerle ne zamandır aynı üniversitelerde faşist saldırıların ve zorbalıkların aslında aynı tertibin birbirinden ayrılmaz parçaları olduğunu nicedir ısrarla ileri sürmekte, bizim ne kadar haklı olduğumuz şimdi daha iyi anlaşılmaktadır.

3 Mayıs 1976 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinde şu haber verilmektedir: «...Rektörler «Beynelmilel komünizmin tehlikeleri vardır. Kürtçülük, bölücülük yapılmaktadır ve tehlikelidir. Ancak bunlarla mücadeleyi öğrencileri ve sivil halkı silâhlandırarak yapmak mümkün değildir. Bu çok büyük tehlike doğuracaktır. Bunlarla devlet uğraşmalı ve tedbirlerini almalıdır,» şeklinde konuşmuşlardır... Rektörlerin konuşmalarından sonra Başbakan Demirel, «Görüyorum ki siz de benim gibi düşünüyorsunuz. Benim yapacağım iş, şimdi bu konuşmaları Millî Güvenlik Kuruluna götürmektir. Millî Güvenik Kurulu ne karar alır bilmem. Partilerin işbirliği konusundaki istekleriniz benim için emirdir,» demiştir.»

Gazete ayrıca şöyle diyor: «Rektörler genellikle parti sözü etmeden bütün partilerin bu konuda işbirliği yapmaları, yahut da iki büyük partinin bu silâhlı anarşinin ve ölümlerin önlenmesi konusunda anlaşmaları üzerinde durmuşlardır.»

Ülkenin en üst üniversite yöneticileriyle Başbakan arasında geçen bu konuşmalar gerçeği olanca açıklığıyla ortaya koyuyor.

Bir kere söz konusu «tehlikeler»le mücadele için öğrencilerin ve sivil halkın silâhlandırılması yönünde teşebbüsler olduğu (bir başka deyişle, faşistlerin gemiazıya almalarına *göz yumulduğu)* Başbakanın kendisine oldukça yakın gördüğü reketörler tarafından dahi resmen ifade edilmektedir.

İkincisi, «beynelmilel komünizm» v.s. gibi «tehlike»lerden rektörlere de söz ettirilmekte, «karşı tedbir» alınması *onlara* da istetilmektedir.

Oysa devletin yönetiminden sorumlu Başbakanın buna karşı söylediği ne? «Ben de sizin gibi düşünüyorum! Söylediklerinizi Millî Güvenlik Kuruluna götüreceğim!»

Peki Millî Güvenlik Kurulundan ne isteyeceksin?

Hükümetin elinde, sözümona türlü «tehlike» lere karşı mücadele etmek için öğrencileri ve sivil halkı silâhlandıranlara karşı alınacak tedbirler yok mu? Pekâlâ var. Var ama, bu tedbirlerin hedefi olacak teşebbüslerin ardındaki güçler AP Genel Başkanıyla işbirliği hâlinde, hattâ AP'nin belkemiğini oluşturduğu bir koalisyonun ta göbeğinde değil mi? Bunlar ve koalisyonun diğer sorumlu üyeleri ve sözcüleri ve basını, rektörlerin «çok büyük tehlike doğuracağı»nı söyledikleri bu kabil teşebbüsleri her allahın günü «devleti ve nizamı koruma» uğrunda teşebbüsler olarak alenen kutlayıp kutsamıyorlar mı?

Oynanan oyun ortadadır. Bir yandan faşistleri öğrencilerin ve halkın üzerine salacaksın, sonra herkesi «Aman çok büyük tehlike doğuyor!» telâşına düşürüp, faşistlere yarı açık yaptırmaya koyulduğunu açıkça devlete yaptırmak için harekete geçeceksin. Hem de üniversite yöneticilerinin istekleri doğrultusunda!

Getireceğin tedbirler de sıkıyönetim ilânı, üniversitelerin işgali, yeni yeni anti-demokratik kanun tasarıları olacak. Böylece bugünedek ortada sallanan «ılımlı» kamuoyunu da arkana alıp sola, yani tüm anti-emperyalist, demokrat, yurtsever güçlere yükleneceksin!

Ve ekonomik siyasette olsun, ABD üsleri konusunda olsun, adi hırsızlık dosyaları konusunda olsun kendine karşı çıkan diğer partileri bu alanda kendinle işbirliğine çağıracaksın. Buna yanaşmayanları «beynelmilel komünizm»in işbirlikçileri ilân etme tehdidi altında tutup bir taşla birkaç kuş birden vurmaya hazırlanacaksın!

Bu safsatanın ardında yatan taktik hedef bellidir. S. Demirel'in taa 1973 genel seçimleri öncesindenberi izlediği hedef: 73 seçimlerinin nisbî demokratik sonuçlarına rağmen, o sonuçları *hiçe* sayaraktan, 12 Mart döneminin olağanüstü rejimini olağan rejime çevirmek! Halkın temel hak ve özgürlüklerini büsbütün budayıp kuşa çevirmek! Yurdu tekelci sermayenin sömürü ve tahakküm hırsının dilediği gibi at koşturduğu kapalı av alanına çevirmek!

Burda önemli bir nokta, rektörlerin «...iki büyük partinin bu silâhlı anarşinin ve ölümlerin önlenmesi konusunda anlaşmaları» çağrısı karşısında özellikle CHP yöneticilerinin takınacakları tavrın ne olacağıdır. CHP Genel Başkanı Ecevit, CHP ile AP'nin demokrasi anlayışlarının iki partinin birlikte hükümet etmelerine engel olduğunu söylemiş, fakat rektörlerin deyişiyle «silâhlı anarşinin ve ölümlerin önlenmesi» nde AP ile işbirliğine hazır olduğunu bildirmiştir. Ve Ecevit bunu yapmak için de bir şart öne sürmüştür: AP'nin faşistlerle koalisyon içinde ve dışında işbirliğinden vazgeçmesi.

Bu doğru bir şarttır. Fakat yetersizdir. İki bakımdan yetersizdir:

Birincisi, AP koalisyon içindeki ve dışındaki faşist güçlerle işbirliğinden gerçekte vazgeçmeden, vazgeçme *görünümüne* girebilir. Hattâ türlü yollardan Ülkü Ocakları v.s. gibi faşist komando yuvaları resmen sözde kapattırılabilir. Bunların el altından çalışmaya devam etmiyeceklerinin, yani AP'nin ve S. Demirel'in faşistlerle işbirliğinden *sahiden* vazgeçmelerinin teminatı ne olacaktır?

İkincisi, AP'nin faşistlerle işbirliğinden vazgeçmesi de yetmez. AP'nin nedense hükümet adına değil de «devlet» adına getireceğini söylediği «tedbirler»in demokratik niteliği üzerinde de CHP ile AP'nin anlaşmaları şarttır. AP'nin faşistlere (sahiden de olsa) cephe alması karşılığında CHP de kendi demokratik anlayışından mı feragat edecektir, taviz mi verecektir? CHP böyle bir taviz vermeyecekse, o zaman AP'nin taviz vermesi gerekir. Ve gerçekten de, AP'nin ve S. Demirel'in faşistlerle işbirliğinden sahiden vazgeçmelerinin teminatı, yegâne tutarlı teminatı, budur. Aksi halde CHP, Demirel'in sola karşı yani demokrasiye karşı faşistlerle birlikte düzenlediği yeni tertiplere âlet edilmek isteniyor demektir.

Dolayısıyla, CHP ile AP'nin hükümette işbirliği yapmalarını engelleyen nedenler, aslında iki parti arasında bu alanda da işbirliğine engeldir. Engeldir, çünkü AP'nin demokrasi anlayışında bugün durduğu yerden bir adım ileri gitmeyeceği, hattâ tersi yönde harekete geçmeye hazırlanmakta olduğu ortadadır. Bunun için de bazı üniversite rektörlerinin, bir kısım burjuva basının ve bazı sermaye çevrelerinin iki parti arasında bu yolda işbirliği önermeleri, CHP'yi ve CHP'nin üzerinde etkin olduğu bazı çevreleri demokrasi mücadelesinde taviz vermeye ve faşist tırmanışa boyun eğmeye çağırma anlamını da içerir. Biz CHP'nin bir burjuva partisi olduğunu gözönünde tutarak, CHP ile AP asla işbirliği yapamaz görüşünün bilime aykırı olduğunu biliriz. Ve CHP'nin kendi anladığı demokrasiden taviz vermeden, gerici güçleri kısıtlı burjuva demokrasisinin içine çekmek için göstereceği çabalarda kendine hazırlanan yukarda sözünü ettiğimiz tuzağa düşmemenin başlıca güvencesinin, CHP'nin tabanındaki ilerici demokrat unsurlar, sosyalistler, işçi sınıfımı ve emekçi halk olduğunu biliriz. Hakim sınıflar CHP-AP işbirliğini «aşırı sağ ve aşırı sola karşı» teraneleri altında, gerçekte sosyalizme ve ilericiliğe karşı gerçekleştirmek istemektedir. Sözünü ettiğimiz ve burada vurguladığımız tuzak ve tekelci burjuvazi tarafından kurulmak istenen tezgah budur.

MAHKEME KANALIYLA
ALDIĞIMIZ TEKZİP

KİTLE'YE TEKZİP

BAYRAK Gazetesi haberde doğruluk, yorumda dürüstlük, fikirde milliyetçilik demektir. 1 Mart 1976 tarihinden beri yayınlamakta olduğumuz BAYRAK'ın Murat Bayrak isimli şahısla hiçbir alâkası olmadığını ve olamayacağını kesinlikle bilmenize rağmen, bizi kamu oyuna yanlış tanıtmak için kasten, bilerek ve isteyerek haber uyduruyor, iftiraya yöneliyorsunuz.

BAYRAK'ı göre göre bu yola başvurmanızın sonu hüsrandır. Yalana ve yalancılara her zaman gereken dersi verecek olan BAYRAK, sizlere şerefli TÜRK Mahkemeleri önünde hesaplaşacaktır.

Yıldırım Kemal Akıncı
Bayrak Gazetesi sahibi

Sahibi: Mehmet Yücel — Sorumlu Müdür: İlker Demir — Yönetim Yeri: Cağaloğlu Başmuhasip Sokak Tan Apt. No. 10 - 11 İstanbul — Dizgi-Baskı: İshak Basımevi 27 73 37 — Son baskı tarihi: 10 Mayıs 1976

TEKNİK ELEMANLARA YAPILAN BASKILAR PROTESTO EDİLİYOR!

Emekçi halkımız ve devrimciler üzerine yapılan baskılar gün geçtikçe artıyor. Bir taraftan silâhlı faşist çeteler işçilere, devrimci öğrencilere, teknik elemanlara, öğretmenlere saldırırken diğer yanda gücünü hâkim sınıflar ve onların politik ittifakı MC'den alan güvenlik kuvvetleri mevcut yasaları da çiğneyerek, saldırganlardan yana açıkça taraf olmaktadır.

Bugüne değin elliye varan katledilmiş ilerici, yurtseverin katilleri bulunamazken, son iki hafta içinde banka soygunları bahane edilerek, İzmir'de açık terör uygulamalarına girişildi, konut ve kişi dokunulmazlığının yok edildiği ve yüzü aşkın ilerici, yurtsever kişinin gözaltına alındığı kamuoyunca bilinmektedir.

Hâkim sınıfların terör uygulamaları Türkiye çapında devam etmekte olup, süreceği de açıkça ortadadır. Teknik elemanların demokratik kitle örgütü olan TÜTED' in Manisa ve Çanakkale şubeleri sudan sebeplerle kapatıldı ve yöneticileri açığa alındılar. TÜTED'e yapılan baskılar teknik elemanların yurtsever mücadelesini önliyemeyecek ve sürülen, kıyıma uğrıyan TÜTED yöneticileri mücadelelerini daha kararlı bir biçimde sürdürecektir.

Tüm bu kanunsuzluklar insan haklarını, düşünce ve örgütlenme özgürlüklerini kısıtlayıcı engellemelerin belirgin örnekleridir.

Biz aşağıda imzası bulunan kuruluşlar olarak, tüm demokratik güçleri, aydınları, yurtseverleri, ilerici siyasi partileri faşist teröre karşı çıkmaya ve yok edilen asgari demokratik haklar için mücadeleye çağırıyoruz. Bugünkü faşist uygulamalara karşı çıkmayanlar aynı terörün bir gün kendilerini de hedef alacağını bilmelidirler.

TÜTED (Tüm Elemanlar Derneği İzmir Şubesi)

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ

MAKİNA MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ

İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ

KİMYA MÜHENDİSLERİ ODASI İZMİR ŞUBESİ

Z.M.O. İzmir Şubesi

Diktatörlük Çizmesi Altında Uruguay

(Baştarafı 5 nci sayfada)

savaş açıldı. Joan Manuel Serrat, Alfredo Zitarrosa, Concepcion Zorilla gibi meşhur yazarların kitapları yasaklandı. Bir çok bilim adamı zulüm altında. Çoğu da ülkeyi terketmek zorunda kaldı.

Nüfusun beşte biri Uruguay'ı terketti. Göçenlerin üçte ikisi genç. Aralarında bir çok öğretmen ve teknik uzman var.

Rejimin dış politika alanında, Şili'de faşist Pinochet ile dayanışması ve diğer faşist Latin Amerika rejimlerini desteklemesi, onu bu alanda da tecrit etti. Irkçı Güney Afrika ve siyonist İsrail'le de sıkı ilişkiler kurdu Uruguay'ın egemen sınıfları. Küba'ya karşı «önleyici savaş» çağrısı yapan diktatörler Angola'daki emperyalist müdahaleyi destekliyorlar.

Detant politikası ise başkent Montevideo'da sistematik hücumlara yor.

Ancak, bütün ülkelerin enternasyonalistlerinin ve demokratlarının diktatörlüğe karşı mücadele veren savaşçılarının dayanışması günbegün büyüyor. Bu kampanyanın ön safında sosyalist ülkelerin halkları ve uluslararası demokratik kuruluşlar yer alıyor. Dünya kamuoyu sürekli olarak emperyalizmin ve faşizmin zindanlarında bulunan özgürlük ve demokrasi savaşçılarının serbest bırakılması uğrunda mücadele veriyor. SBKP'nin 25. Kongresinde çıkartılan «Emperyalizm ve karşı devrimin tutsaklarına özgürlük» bildirisinde, Uruguay'lı komünistlerin ve diğer demokratların serbest bırakılması da isteniyor.

Uruguay'ı bugünkü durumdan kurtarmak, demokrasinin kurulmasını sağlamak için, Uruguay'ın tüm yurtsever ve demokrat güçleri birleşmelidir. Komünistler, sosyalistler, hıristiyan demokratlar ve tüm diğer demokrat güçler birlikte mücadele etmelidir. Onların birliği, Uruguay'ın faşizmin pençesinden kurtarılmasını sağlayabilir, ülkenin dünyadaki temel eğilimlerle ve Latin Amerikayla uyum içinde olacak demokrat ve bağımsız bir hale getirilmesini mümkün kılabilir.

ERNST THAELMAN ANILDI

(Baştarafı 5 nci sayfada)

Thaelman'ın amaçları gerçekleştirildi Demokratik Alman Cumhuriyetinde. Almanya Sosyalist Birlik Partisinin önderliğinde Alman işçi sınıfı bu ülkede sosyalizmi inşa ediyor. Demokratik Alman Cumhuriyetinde birçok fabrika, okul ve gençlik örgütü Thaelman ismini taşıyor.

Thaelman'ın öldürüldüğü Bautzen hapishanesinin avlusunda bir mezar daha var. Sovyet Kızıl Ordusunun bir Çavuşunun, Alexander Maslov'un mezarı bu.

25 Nisan 1945'de, Sovyet birlikleri zorlu bir savaştan sonra Bautzen'e girdiler. Savaş şehrin içinde de devam etti. Hapishaneye sığınan faşist garnizon mukavemet ediyordu. Çavuş Maslov, «Thaelman orada» dedi asker lerine ve bölüğüyle hapishane kapısına yüklendi. Thaelman'ın bir yıl önce öldürüldüğünü bilmiyordu. Alman Komünistlerinin liderini faşistlerin elinden kurtarmaktı istediği. Nazilerin açtığı makineli tüfek ateşiyle öldü Kızıl Ordu'nun çavuşlarından Alexander Maslov.

(Baştarafı 9. Sayfada)

eserin 86-87. sayfalarında yer alan 9 Ağustos 1862 tarihli mektup.)

Toprak rantının tarihine ilintili olarak, Marks'ın bir diğer analizine de dikkat etmek gerekir. Marks bu analizinde, emek rantın (köylü, senyörün toprağını işlemek suretiyle artı ürün yaratır) ilkin mahsül şeklinde ya da ayni olarak ödenen ranta (köylü artık ürünü kendi toprağını işlerken yaratır ve «iktisadi olmayan baskılardan» ötürü bunu toprak sahibine teslim eder), ardından para ile ödenen ranta (meta retiminin gelişmesi sonucu para haline dönüşen — örneğin eski Rusya'nın *obrok*'u (1) — ayni rant) ve nihayet, toprağı ücretli işçilerin yardımıyla işleyen tarım *müteşebbisinin*, köylünün yerini almasıyla kapitalist ranta dönüşmesini incelemektedir. «Kapitalist toprak rantının doğuşu» ile ilgili bu analizin yanı sıra Marks'ın *Kapitalizmin tarımda evrimi* üstüne ileri sürdüğü (ve özellikle Rusya gibi geri ülkeler için büyük önem taşıyan) derin düşüncelere de dikkat etmek gerekir; «ayni rantın nakdi ranta dönüşmesiyle birlikte, kendilerini para ile kiralatan mülksüz bir gündelikçiler sınıfının doğması sadece kaçınılmaz değil, hattâ beklenen bir olaydır. Bu doğuş sırasında, bu yeni sınıfa henüz az rastlanırken, kira ödeyen ve hâli vakti yerinde olan köylüler arasında ücretli tarım işçilerini kendi hesaplarına sömürme adeti, zorunlu olarak yayılır. Tıpkı feodal dönemde daha zengin köylü serflerin kendilerinin de serf sahibi olmaları gibi. Böylece bu zengin köylüler yavaş yavaş belli bir miktar servet biriktirme ve geleceğin kapitalistleri olabilme olanağına kavuşurlar. Bir zamanlar kendi topraklarını kendi başlarını işlemiş olan bu toprak sahipleri artık kapitalist mülk sahipleri olmanın ilk aşamasındadırlar. Fakat bunların gelişimini belirleyen, tarım bölgelerinin sınırları dışında yer alan genel kapitalist gelişmedir» *(Kapital,* Cilt 3, sayfa 332) «Tarım nüfusunun bir kısmının mülksüzleştirilmesi ve topraklarından çıkarılması; sadece işçilerin, onların geçim ve iş araçlarını endüstri sermayesi tarafından kullanılmak üzere özgür kılınmasını sağlamakla kalmadı, ayni zamanda bir yerli pazar yarattı.» *(Kapital,* Cilt I, sayfa 778)

Kırsal nüfusun fakirleşmesi ve perişan olması, sermayenin emrinde bir yedek işçi ordusunun yaratılmasında rol oynar. Her kapitalist ülkede «bu yüzden, tarım nüfusunun bir kısmı sürekli olarak şehir ya da manifaktür (yani tarım-dışı) proleteryasına geçiş durumundadır... Böylece bu nisbi nüfus fazlalığının kaynağı her zaman akmaktadır... Bu yüzden tarım işçisi, daima asgari ücrete razı ve bir ayağı sefalet çukuruna batmış durumdadır» *(Kapital,* Cilt I, sayfa 668) Köylünün işlediği toprak üzerindeki özel mülkiyeti, küçük çapta üretimin temelini ve bu üretimin gelişip klâsik biçimine ulaşma şartını meydana getirmektedir. Fakat bu tür küçük çapta üretim, sadece üretimin ve toplumun dar ve ilkel bir çerçevesiyle uyuşma halinde olabilir. Kapitalist sistemde, «köylülerin sömürülmesi, sanayi proleteryasının sömürülmesinden sadece biçim olarak farklıdır. Sömüren aynıdır; sermaye. Tek tek kapitalistler, tek tek köylüleri ipotek ve faizcilik yoluyla, kapitalist sınıf ise köylü sınıfını devlet vergileri yoluyla sömürürler.» *(Fransada Sınıf Savaşı)*, «Bugün köylünün küçük işletmesi, sadece kapitalistin topraktan kâr, faiz ve rant elde etmesini sağlayan gerekçedir. Toprağın işleyicisi ise, gündeliğini çıkarmak üzere kendi başının çaresine bakmaya terkedilmiştir.» *(18. Brumaire)* Genellikle köylü, ücretinin bir kısmını dahi kapitalist topluma, yani kapitalist sınıfa terketmekte ve «özel bir mülk sahibi durumunda görünmesine rağmen, İrlanda'lı kiracı çiftçinin seviyesine» *(Fransa'da Sınıf Savaşı)* inmektedir. «Küçük-köylü toprak mülkiyetinin hakim olduğu ülkelerde, buğday fiatlarının kapitalist üretim tarzına sahip ülkelerden daha düşük olmasının nedenlerinden biri» *(Kapital,* Cilt 3, sayfa 340) nedir? Köylünün topluma (yani kapitalist sınıfa) artı ürününün bir kısmını bedavadan teslim edişidir. «Öyleyse (buğdayın ve diğer tarım ürünlerinin) bu düşük fiatı, hiçbir şekilde üreticilerin emeklerinin verimli olmasının sonucu değil, aksine üreticinin yoksulluğunun sonucudur» *(Kapital,* Cilt 3, sayfa 340). Küçük çapta üretimin doğal şekli olan küçük toprak mülkiyeti, kapitalist rejim altında çürür, çöker ve yok olur. «Toprak parsellerinin mülkiyeti kendi iç yapısından ötürü, üretici sosyal emek güçlerini, emeğin sosyal biçimlerinin, sermayenin sosyal yığılımının, büyük çapta hayvancılığın ve gittikçe çoğalan bilimsel uygulamaların gelişmesine engeldir. Faizcilik ve sergi sistemi her yerde bu mülkiyet tarzını sefalete sürükler. Sermayenin toprak satın almak üzere harcanması, onun toprağı işlemek üzere kullanılmasına engel olur. Üretim araçları gittikçe daha fazla parçalanır ve üreticiler gittikçe birbirlerinden uzaklaşırlar.» (Kooperatifler, yani küçük köylü birlikleri, gayet ilerici burjuva bir rol oynamakla beraber, bu eğilimi sadece zayıflatırlar, ortadan kaldıramazlar. Ayrıca bu kooperatiflerin zengin köylülere çok şey sağladıklarını, fakat fakir köylü yığınlarına hiç denecek kadar az faydaları dokunduğunu ve bir süre sonra kendilerinin ücretli emeğin sömürücüleri durumuna geldiklerini de hiç unutmamak gerekir). «Korkunç bir insan enerjisi sarfı. Üretim şartlarının gittikçe bozulması ve üretim araçlarının pahalılaşması, parsellenmiş toprak mülkiyetinin kaçınılmaz kanunudur». Kapitalizm, endüstride olduğu gibi, tarımda da üretim sürecini ancak «üreticinin kurban edilmesi» pahasına değiştirir. «Tarım emekçilerinin daha geniş alanlar üstüne yayılmış olmaları direnme gücünü kırarken, bir noktaya toplanmış olma, şehir işçilerinin gücünü arttırır. Şehir endüstrilerinde olduğu gibi modern tarımda da, harekete geçirilen emeğin hem verimlilik, hem de nicelik olarak artması, yine emek gücünün boş yere harap olması ve salgın hastalıklar tarafından tüketilmesi pahasına gerçekleşir. Üstelik kapitalist tarımda kaydedilen her türlü ilerleme sadece emekçiyi değil, toprağı da soyma sanatının ilerlemesi demektir... Kısacası, kapitalist üretim, tekniği ve çeşitli süreçlerin belli bir sosyal bütün halinde birleşmesini geliştirmiş, fakat bunu, her türlü servetin ilk kaynakları olan toprağı ve emekçiyi iliklerine kadar emmek suretiyle yapmıştır.» *(Kapital,* Cilt 1, konu 13'ün sonu).

Not: Gelecek sayımızda sosyalizm bölümünü yayınlayacağız.

(1) Editör notu. (Mülkün kirasını vermek suretiyle diğer görevlerden muaf olma).

ARTI DEGER

V. İ LENİN

Nisbi artı değerin üretimini incelerken Marks kapitalizmin emeğin verimliliğini arttırmasındaki üç temel tarihi aşamayı inceler: (1) basit işbirliği, (2) iş bölümü ve imalat, (3) makineler ve büyük endüstri. Bu incelemesiyle Mark'ın, kapitalist gelişmenin en temel ve tipik özelliklerini ne kadar derinlemesine ortaya koyduğu, Rusyadaki el sanatları üzerine yapılan araştırmaların yukarıda sözü edilen ilk iki aşamayı doğrular nitelikte pek çok olgu sağlamış olması göstermektedir. Ayrıca Marks'ın 1867'de anlattığı büyük makine endüstrisinin ihtilâlci etkisi de o tarihten bu yana geçen yarım yüzyıl sırasında (Rusya, Japonya, v.s.) bazı «yeni» ülkelerde kendini göstermiştir.

Devam edelim, Marks'ın *sermaye birikimi* incelemesi, yani artı değerin bir kısmının sermayeye dönüşmesi ve bunun kapitalistin kendi kişisel ihtiyaç ve kaprislerini gidermek için değil de, yeniden üretim için kullanılması, yeni ve son derece önemlidir. Marks sermayeye dönüşmüş bütün artı değerin değişken sermaye haline geldiğini farzeden kendisinden önceki bütün klasik ekonomi politikçilerin (Adam Smith'ten itibaren) yanlışlarını açığa çıkarmıştır. Aslında bu artı değer *üretim araçlarına* ve değişken sermayeye ayrılır. Kapitalizmin gelişme süreci ve sosyalizme dönüşmesi bakımından toplam sermayenin değişmeyen kısmının değişken sermaye kısmına oranla çok daha hızlı büyümesinin büyük önemi vardır.

Sermaye birikimi, işçilerin makineler tarafından tasfiyesini hızlandırmak ve bir uçta servet diğer uçta da yoksulluk yaratmak suretiyle «yedek işçi ordusunun», «nisbi işçi fazlalığının» yada çok çeşitli şekillere bürünen ve sermayenin üretimi büyük bir hızla genişletilmesini sağlayan «kapitalist nüfus fazlası»nın doğmasına yol açar. Bu arada, kredi kolaylıkları ve sermayenin üretim araçları şeklinde birikimi ile birlikte son nokta kapitalist ülkelerde belli aralıklarla —önceleri her on yılda bir, sonraları daha uzun, daha az kesin aralıklarla — görülen üretim fazlası krizlerinin anlaşılmasında kilit unsuru teşkil etmektedir. Sermayenin kapitalizm altında birikimi ile ilkel birikim diye bilinen olguyu birbirinden ayırt etmemiz gerekmektedir: İlkel birikim işçinin zorla üretim araçlarından koparılması, köylülerin topraklarından sürülmesi, komünal toprakların çalınması, sömürgecilik ve ulusal istikrazlar sistemi, koruyucu gümrük tarifeleri ve benzeri şeylerle ortaya çıkar. «İlkel birikim» bir uçta «özgür» proleteri, diğer uçta da para sahibini, kapitalisti yaratır.

«Kapitalist birikimin tarihsel eğilimi» Marks tarafından şu ünlü sözlerle tanımlanmıştı: dolaysız üreticilerin mülksüzleştirilmesi, merhametsiz bir yıkıcılıkla ve en rezil, en sefil, en adi ve en alçakçasına iğrenç duygularla gerçekleştirilmiştir. (Köylünün ve zenaat erbabının) kendi kazançlarıyla edindikleri ve tek tek, bağımsız emekçi fertlerin kendi emeklerinin koşullarıyla, tabiri caizse kaynaşması üstüne kurulan özel mülklerinin yerini, başkalarının sözde özgür olan emeğinin sömürülmesine dayanan kapitalist özel mülkiyet almıştır... Artık şimdi mülksüzleştirilen, kendisi için çalışan işçi sınıfı değil, bir çok işçiyi sömüren kapitalisttir. Bu mülksüzleştirmeyi, kapitalist üretimin kendi bünyesinde yer alan kanunları, sermayenin merkezileşmesi gerçekleştirecektir. Bir kapitalist her zaman bir çok diğer kapitalisti öldürür. Bu merkezileşme ile ya da az sayıda kapitalistin pek çok diğer kapitalisti mülksüzleştirmesiyle birlikte; emek sürecinin işbirliğine dayanan şekli, bilimin bilinçli olarak tekniğe uygulanması, toprağın sistemli ve metodlu bir biçimde işlenmesi, iş aletlerinin yalnızca müştereken kullanılabilen aletlere dönüşmesi, bütün üretim araçlarının yalnızca birleşmiş ve sosyalleşmiş emeğin üretim araçları haline gelmeleriyle, bunların sayılarında tasarruf sağlanması, bütün halkların dünya pazarının ağına yakalanması ve bununla birlikte kapitalist rejimin uluslararası niteliği gittikçe genişleyen bir çapta gelişir. Bu dönüşüm sürecinin bütün avantajlarını gaspeden ve tekelleri altına alan büyük kapitalist endüstricilerin sayısının sürekli olarak azalmasının yanısıra; sefalet, baskı, kölelik, alçalma ve sömürü de yığın halinde gelişir. Fakat bunun yanısıra bizzat kapitalist üretim sürecinin mekanizması tarafından örgütlenen, birleştirilen, bir disiplin kazanan ve devamlı büyüyen işçi sınıfının isyanı da yaygınlaşmaktadır. Sermayenin tekeli, kendisiyle birlikte ve kendi hakimiyeti altında doğmuş ve gelişmiş olan bu üretim tarzı için artık bir ayak bağı, bir zincir halini almaya başlamıştır. Üretim araçlarının merkezileşmesi ve emeğin sosyalleşmesi, nihayet öyle bir noktaya ulaşır ki, artık kendi kapitalist kabuklarıyla uzlaşmaları imkânsızlaşır, içten gelen tazyik bu kabuğu çatlatır ve parça parça eder. Kapitalist özel mülkiyetin ölüm çanları çalmaya başlamıştır. Şimdi mülksüzleştirilenler, bir vakitler başkalarını mülksüzleştirmiş olanlardır» *(Kapital,* Cilt I).

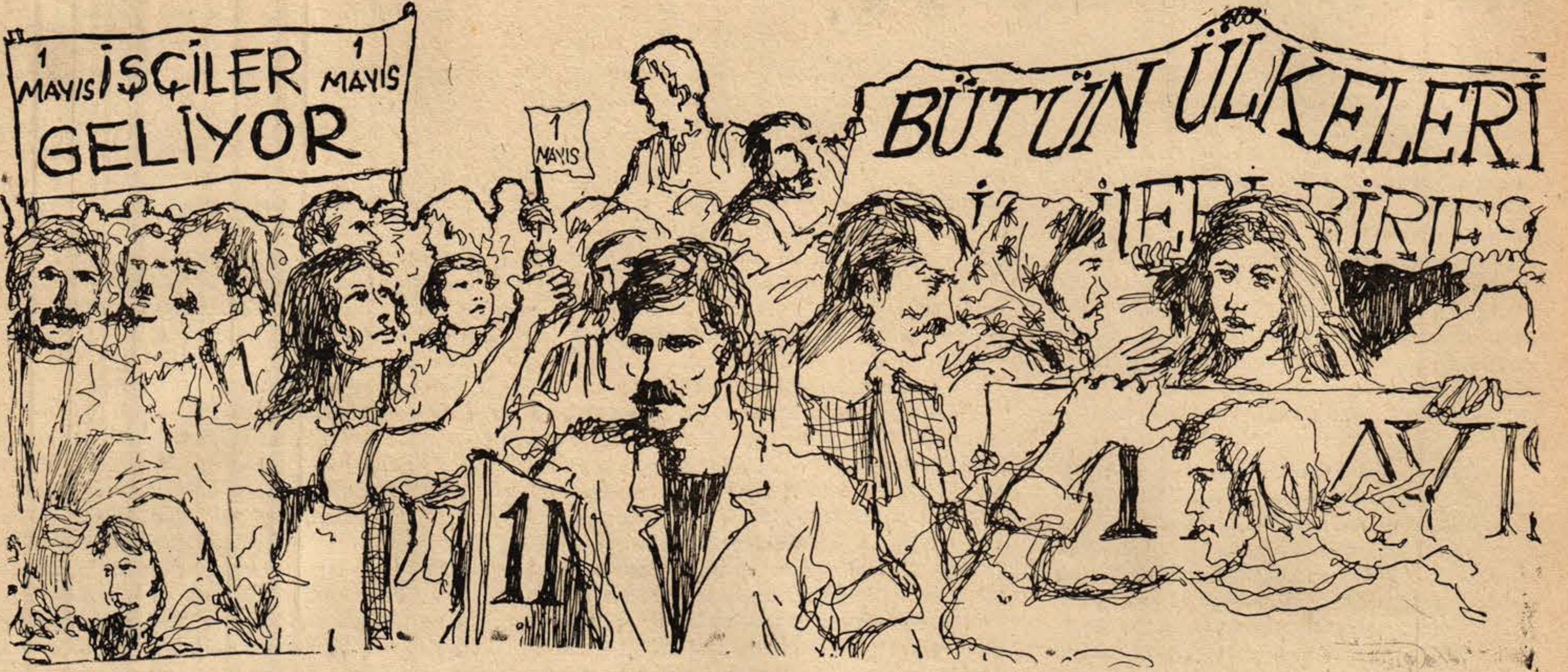
Marks'ın *Kapital*'in ikinci cildinde toplam sosyal sermayenin yeniden üretimi üzerine yaptığı analiz de, gayet yeni ve son derece önemlidir. Marks burada da bireysel bir olayı değil, genel bir olayı; toplumun ekonomisinin belli bir bölümünü değil, tümünü ele almaktadır. Klâsik iktisatçıların yukarıda belirttiğimiz yanlışlığını düzelten Marks, tüm sosyal üretimin; I) üretim araçlarının üretimi, II) tüketim maddelerinin üretimi diye iki büyük kesime ayırır ve toplam sosyal sermayenin hem eski boyutlarına eşit olarak üretilmesi sırasında, hem de birikmeye başlaması halinde dolaşımını, sayılara dayanarak ayrıntılı bir şekilde inceler. *Kapital*'in Üçüncü Cildi, ortalama kâr haddinin oluşmasını, değer kanunundan hareketle çözülür. Marks, vülger ekonomi politiğin ve modern «marjinal fayda teorisinin» sık sık yaptığı gibi, analizini, rekabetin dıştan görünen sathi yönlerinden ve tek tek olaylardan değil, kitle halindeki ekonomik olaylar ve bir bütün olarak sosyal ekonomi açısından sürdürmekle, iktisat biliminde ileri doğru büyük bir hamle yapmıştır. Marks, önce artı değerin kaynağını incelemiş, sonra bu artı değerin kâra, faize ve toprak rantına bölünmesini ele almıştır. Kâr, artı değer ile bir teşebbüse yatırılan toplam sermaye arasındaki orandır. «Organik bileşimi yüksek» olan (yani değişmeyen sermayenin değişken sermayeyi, ortalamadan daha yüksek oranda aştığı) sermaye, ortalamanın altında kâr haddi; «organik bileşimi düşük olan» sermaye ise, ortalamanın üstünde bir kâr haddi sağlar. Kapitalistler arasındaki rekabet ve sermayelerini bir daldan diğerine aktarma özgürlüğüne sahip olmaları, her iki şıkta da kâr haddini ortalama hadde indirger. Belli bir toplumdaki tüm emtianın toplam değeri, bu emtianın toplam fiatına denktir. Fakat, ferdi işletmelerde ve üretim dallarında, rekabet sonucu, emtia kendi değeri üzerinden değil, *üretim fiatı* (ya da üretme fiatı) üzerinden satılır. Üretim fiatı ise, harcanan sermaye ile ortalama kârın toplamına eşittir.

Böylece bir malın fiatı ve değeri arasındaki farklılık, kârların birbirlerine eşitlenmeleri, Marks tarafından değer kanunu temel alınarak açıklanmaktadır, zaten bunlar herkesçe bilinen ve üzerinde tartışılmaması gereken olgulardır. Çünkü emtia'nın değerlerinin toplamı, aynı emtia'nın fiatlarının toplamına eşittir. Fakat (sosyal bir nitelik taşıyan) değerin (ferdi bir nitelik taşıyan) fiata eşitlenmesi, doğrudan doğruya ve basit bir biçimde değil, çok karmaşık bir biçimde oluşur. Birbirlerine yalnız pazar tarafından bağlanmış ayrı ayrı emtia üreticilerinden meydana gelen bir toplumda, kanuna uyarlık, sadece kitlesel ve ortalama bir sosyal tezahür şeklinde olabilir ve her yönde görülen ferdi sapmalar birbirlerini karşılıklı olarak telâfi ederler.

Emeğin üretkenliğinde bir artış, değişmeyen sermayenin değişken sermaye nazaran daha büyük bir hızla büyümesi demektir. Mademki artı değer sadece değişken sermayenin bir türevidir, kâr haddinin (yani artı değerin sadece değişken sermayeye değil tüm sermayeye olan oranının) düşme eğilimini göstermesi gayet açıktır. Marks hem bu eğilimin, hem de bu eğilimi gizleyen ya da ona ters düşen bir takım durumların ayrıntılı bir incelemesini yapmıştır. *Kapital*'in Üçüncü Cildinde tefeci sermayesini, ticaret sermayesini ve para sermayesini ele alan ilginç bölümler üzerinde durmadan en önemli bölüme, yani *toprak rantı* teorisine geçmek zorundayız. Toprak, hem yüz ölçümü sınırlı, hem de kapitalist ülkelerde tek tek özel kişilerin mülkiyetinde olduğu için, tarım ürünlerinin üretim fiatını belirleyen; ortalama değil, en kötü kalite toprakta ve en kötü pazara taşıma şartları altında yapılan üretimin maliyetidir. Bu fiat ile daha iyi kalite toprakta (ya da daha iyi şartlar altında) yapılan üretimin maliyeti arasındaki fark, *diferansiyel* rantı meydana getirir. Diferansiyel rantı ayrıntılı bir şekilde incelemek ve bunun değişik toprak parçalarının verimliliği ile toprağa yatırılan sermaye arasındaki farktan doğduğunu göstermek suretiyle Marks, (ayrıca *artı değer teorilerine* bakınız. Burada en dikkati çeken bölüm, Rodbertus üstüne yapılan eleştiridir) diferansiyel rantın, sadece iyi toprağın zamanla kötü toprağa dönüşmesinden doğduğunu ileri süren Ricardo'nun hatasını da ortaya çıkarmıştır. Aksine, tamamen ters yönde dönüşümler olabilir, toprağın vasıfları değişebilir, (tarım tekniğinin ilerlemesi, şehirlerin büyümesi, v.s.... sonucu) ve kapitalizmin bütün kusurlarını, eksikliklerini ve çelişkilerini tabiata yükleyen şu ünlü «azalan randımanlar kanunu» da tamamen yanlıştır. Kaldı ki, endüstrinin ve genel olarak ulusal ekonominin bütün dallarında kârların eşit hale gelmesinin ön şartı, tam bir rekabet serbestliği ve sermayenin bir daldan diğer dala serbestçe akışıdır. Fakat toprağın özel mülkiyeti tekellerin doğmasına yol açar ve bu durum serbest akışı önler. Sermayenin organik bileşiminin düşük, dolayısıyla da ferdi kâr hardinin yüksek olduğu tarım ürünleri bu tekelleşme yüzünden, oldukça serbest bir nitelik taşıyan kâr haddinin eşitlenme mekanizmasına katılamazlar. Bir tekelci olarak toprak sahibi, fiatları ortalamanın üstünde tutulabilir ve bu tekel fiatı *mutlak* rantın doğmasına yol açar. Kapitalist bir sistemde diferansiyel rant ortadan kaldırılamaz, fakat mutlak rant kaldırılabilir, örneğin toprağın millileştirilmesi devlet mülkü haline getirilmesi gibi usullerle, bu durum özel toprak sahiplerinin tekelinin sarsılması ve tarım alanında rekabet özgürlüğünün tam anlamıyla ve daha tutarlı bir biçimde işlemesi demek olur. Marks'ın belirttiği gibi, burjuva radikallerinin tarih boyunca tekrar ve tekrar toprağın millileştirilmesini istemeleri bu yüzdendir. Fakat burjuvazinin büyük bir çoğunluğu da bu istek karşısında korkuya kapılmıştır, çünkü böyle bir durum günümüzde bilhassa önemli ve «hassas» olan bir diğer tekeli, genellikle üretim araçlarının tekelini çok yakından etkileyecektir. (Marks, sermayenin sağladığı ortalama kâr haddi teorisiyle mutlak toprak rantı teorisinin en veciz, en açık ve anlaşılır, en uygun bir açıklamasını, Engels'e yazdığı 2 Ağustos 1862 tarihli mektubunda yapmıştır. Ayrıca bkz: *Mektuplar,* Cilt 3, sayfa 77-81; aynı

(Devamı 10 Sayfada)

DÜNYADA 1 MAYIS

KARDEŞLİK VE DAYANIŞMA RUHU BÜTÜN ÜLKELERİN EMEKÇİLERİNİ SARIYOR!

Uzun yıllardan beri, ülkemizde ilk kez yerine getirilen 1 Mayıs gösterileri, başta sosyalist ülkeler olmak üzere hemen bütün ülkelerin işçileri tarafından da kutlandı. İşçi sınıfının bu uluslararası dayanışma gününde evrensel şiarlar dile getirilerek, mücadelenin ileri boyutlar kazanması için elverişli koşullara ulaşmada bir aşama noktası haline geldi.

1 Mayıs gösterilerinde birçok ülkenin işçileri, mücadele ve kazanımlarının pekiştirilmesi, daha da güçlendirilmesi için uygun platforma erişiyorlar, diğer ülkelerin işçilerine kardeşçe selâmlarını iletme, onlarla daha yakın ve sıcak bağlar kurma fırsatını bir kere daha elde ediyorlar.

Bu açıdan her 1 Mayıs, uluslararası dayanışmanın sözden eyleme geçtiği alanların en önemlilerinden biri olarak, savaşçı geleneğini giderek daha geniş emekçi kesimlerine derinden hissettiriyor, bütün ülkelerin işçi sınıfı için bu birlik ve mücadele sancağı daha yükseklere çıkıyor!

Bu yılın 1 Mayıs'ı, hemen bütün dünyada yığınsal gösteriler şeklinde sürdürüldü. Özellikle, İsrail'de, Kıbrıs'ta, İspanya'da, Sovyetler Birliğinde ve Türkiye'de yapılan tören ve gösteriler ilgi çekici olanlardan birkaçıdır.

Kıbrıs'ta yaşayan her iki toplum içinde, kesif bir biçimde sürdürülen şoven milliyetçi politikalar, Türk ve Rum kesimlerinde ekilen düşmanlık tohumlarının önemli ölçüde işçi sınıfı dışında etkili olduğu, bilinen bir gerçektir. Gerek Türk burjuvazisinin (Denktaş kliğinin), gerekse Rum burjuvazisinin (Grivas'çı ve kısmen Makarios'un yanında yer alanların) emperyalist destekle yarattıkları nifak, özellikle Rum kesimindeki işçileri fazla etkileyemediği görülmektedir. Bu yıl yapılan 1 Mayıs yürüyüşlerinde «Türkler Kardeşimizdir» sloganları sık - sık tekrarlanmış, Türk işçilerine duyulan yakınlığın, emperyalizme karşı verilecek mücadelenin ortak olarak sürdürülmesinin sağlanması dilegetirilmiştir.

Kıbrıs'ta işçi sınıfının sendikal örgütlenmesini temsil eden kuruluşların AKEL'e yakınlıkları bilinmekte fakat Türk işçilerinin böylesi işçi kuruluşlarına katılmalarına ya da sempati duymalarına dahi tahammül edilmemektedir. Türkler arasında, Denktaş kliğinin bu yönde katliamlara giriştiği, Kitle ve İlke okurları için yabancı değildir.

Varsın egemen güçler, Türk - Yunan ve Türk - Rum düşmanlığını istedikleri kadar körüklesinler, ülke halkları, işçi sınıfları kardeşlik çağrılarını tekrarlamakta, gerçekleştirmekte, ortak düşmana karşı mücadelelerini birleştirmektedirler.

Aynı şekilde İsrail'de de, 1 Mayıs gösterilerinde Arap - İsrail halklarının kardeşliği vurgulanmış, Arap - İsrail dayanışmasını simgeleyen afişler sergilenmiştir. İsrail işçi sınıfı, emperyalist komplolara karşı, İsrail burjuvasine karşı, bütün ülkelerin işçilerinin birliğini kesin bir şekilde gerçekleştirme yolunda attığı adımların sağlamlığını ispatlamıştır. Bu adımlar, hem İsrail işçi sınıfının altedilecek ırkçı burjuvaziye karşı, hem Arap halklarının militarist ve emperyalist İsrail kesimlerine karşı sağlam güvence olmaktadırlar.

İspanya'da ise, 1 Mayıs gösterilerinin yasaklanmasına ve 44 bin askerin görevlerindirilmesine karşın İspanyol işçi sınıfı bu gününü, faşizmden kurtulma yolunda aktif olarak değerlendirmesini bildirmiştir. Geniş çapta tutuklamalar olduğu gelen haberler arasındadır.

İspanyol işçi sınıfı, ilerici muhalefetlerin birleşmeleri ile demokrasi mücadelesinin güçlendirilmesi, Franko hayaletinin ve etkilerinin dağıtılması için çalışmalarını yoğunlaştırmaktadır.

1 Mayıs, İspanya'da söken şafağın ışıklarını müjdelemiştir.

Tokyo'da şiddetli yağmura rağmen, kentin altı bölgesinden yürüyüşe geçen 680 bin işçi, sol muhalefet liderlerinin de katılmasıyla, hükümetin istifasını isteyerek gösterilerini sürdürdüler.

Brezilya'da, Meksika'da, Kanada'da ve Batı Almanya'da 1 Mayıs'a çeşitli kesimlerde grevlerle giren işçiler, ekonomik mücadele doğrultusunda yeni merhalelere erişmişlerdir. Portekiz'de ise, PKP'nin yanında yer alan Sendikalar Birliği'nin düzenlediği gösterilere Lizbon'daki tüm işçiler katılmıştır. Yeni yapılan seçimlerden sonra, demokratik devrimin geleceği ve bugünkü sorunlarının karmaşıklığı gözönüne alınırsa, PKP'yi ve Portekiz işçi sınıfını yeni sınav dönemi beklemektedir. 1 Mayıs gösterileri, işçi sınıfının nitel gücünün somut bir belirtisi olarak, Portekiz demokratik devrimini ilerletecek tek gücün işçi sınıfı olduğunu göstermiştir. Bütün komplo ve çabalara rağmen çelik örgütlü işçi sınıfı, sosyalizmin bayrağını Lizbon hükümet sarayına dikecektir.

Öte yandan Sovyetler Birliğindeki törenler, Moskova'nın Kızıl Meydanında yapıldı. Sosyalizmin sağlamlaşan temellerinin ve daha ileri toplumsal gelişme dinamiğinin harekete geçirilme sürecini yaşıyan Sovyet toplumu ve sovyet emekçileri, başarılarını dilegetirmek, bütün ülkelerin işçilerinin birliğini derinleştirmek ve dilegetirmek için Kızıl Meydanda biraraya geldiler.

SBKP Birinci sekreteri L. İ. Brejnev, Moskova yakınlarında bir fabrikada işçilere konuşma yapmıştır. Örnek olabilecek proleter tevazuu ile, geleceğin yaratıcısı ve teminatı işçi sınıfının şanlı 1 Mayıs geleneği, sosyalizmin de aşılması doğrultusunda ilerleyen toplumun destansı 50 yıllık mücadele anıları arasında yaşatılmıştır.

Türkiye'de 1 Mayıs'ın gerçekleştirilmesi ve ülkemiz sendikal/politik hareketinin değerlendirilmesi öteki sayfalarda yapılmış, bu konuda sorunlar konulmaya, sorular cevaplandırılmaya başlanmıştır.

Artık 1 Mayıs işçi gününü kutlayan ülkeler arasına Türkiye de katılmış bulunmaktadır. Bu durum ve aşama, ülkemiz sosyalist hareketi açısından önemli, toplumsal muhalefetin egemen sınıflara dayattığı söz yerinde ise söke söke aldığı bir hak olarak değerlendirilmelidir.

Bundan böyle işçi sınıfının sendikal birliğine giden yolda, gelecek 1 Mayıs'ların etkisi görülebilecek, ona siyasal muhteva, politik birlik kazandırmak için uygun ve elverişli koşullardan biri olabilecektir.

1 Mayıs, işçi sınıfına, üretim içindeki yeri, kollektivitesi dolayısıyla ekonomik mücadelesinin politik düzeyde de şekillendirilmesi için BİRLİK'te olmayı öğretiyor!

1 Mayıs, işçi sınıfına kurtuluşunun yolunu ve bu yolun engebelerinin aşılmasının MÜCADELE ile olacağını öğretiyor!

1 Mayıs, işçi sınıfına uluslararası plânda tek yumruk, tek yürek olarak kenetlenmeyi, evrensel gericiliğe karşı DAYANIŞMA ruhunu aşılıyor, sosyalizmi kuran ve kuracak olan bileğe azim ve cesaret veriyor, güç katıyor!